

σπουδαστές Κ. ΑΝΤΩΝΕΛΟΣ Σ. ΜΥΛΩΝΑΣ
επιβλέποντες ΜΠ. ΜΠΑΜΠΑΛΟΥ Κ. ΜΩΡΑΪΤΗΣ
σύμβουλος Π. ΒΑΣΙΛΑΤΟΣ

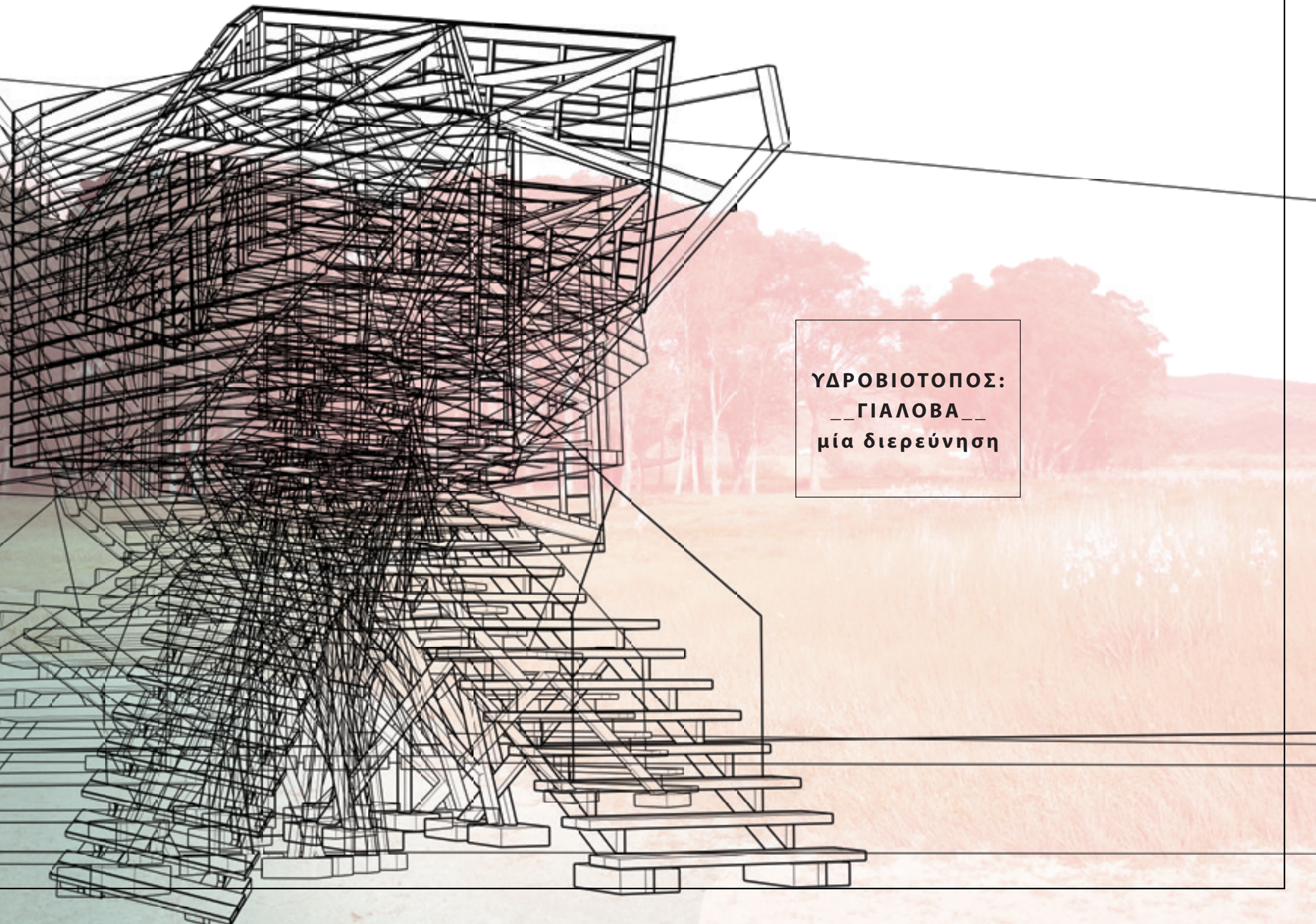
Γ Ι Α Λ Ο Β Α

*έναν τόπο μικρό για να αγκαλιάζεται με μια ματιά
και μεγάλο για να χάνεσαι στην αγκαλιά του...*

παρατηρητήριο πουλιών_τύπος_01_υπέρθυση

ΥΔΡΟΒΙΟΤΟΠΟΣ:
__ΓΙΑΛΟΒΑ__
μία διερεύνηση

ΠΥΛΟΣ

ΜΕΣΣΗΝΙΑ

Η Μεσσηνία είναι νομός της Ελλάδας που βρίσκεται στη νοτιοδυτική Πελοπόννησο.

Γεωγραφικά είναι η περιοχή η οποία ορίζεται στα βόρεια από τον ποταμό Νέδα και τα Αρκαδικά Όρη, στα ανατολικά από το όρος Ταΰγετος, στα νότια από τον Μεσσηνιακό Κόλπο και στα δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος.

Συνορεύει στα βόρεια με το νομό Ηλείας, στα βορειοανατολικά με το νομό Αρκαδίας και στα ανατολικά με το νομό Λακωνίας.

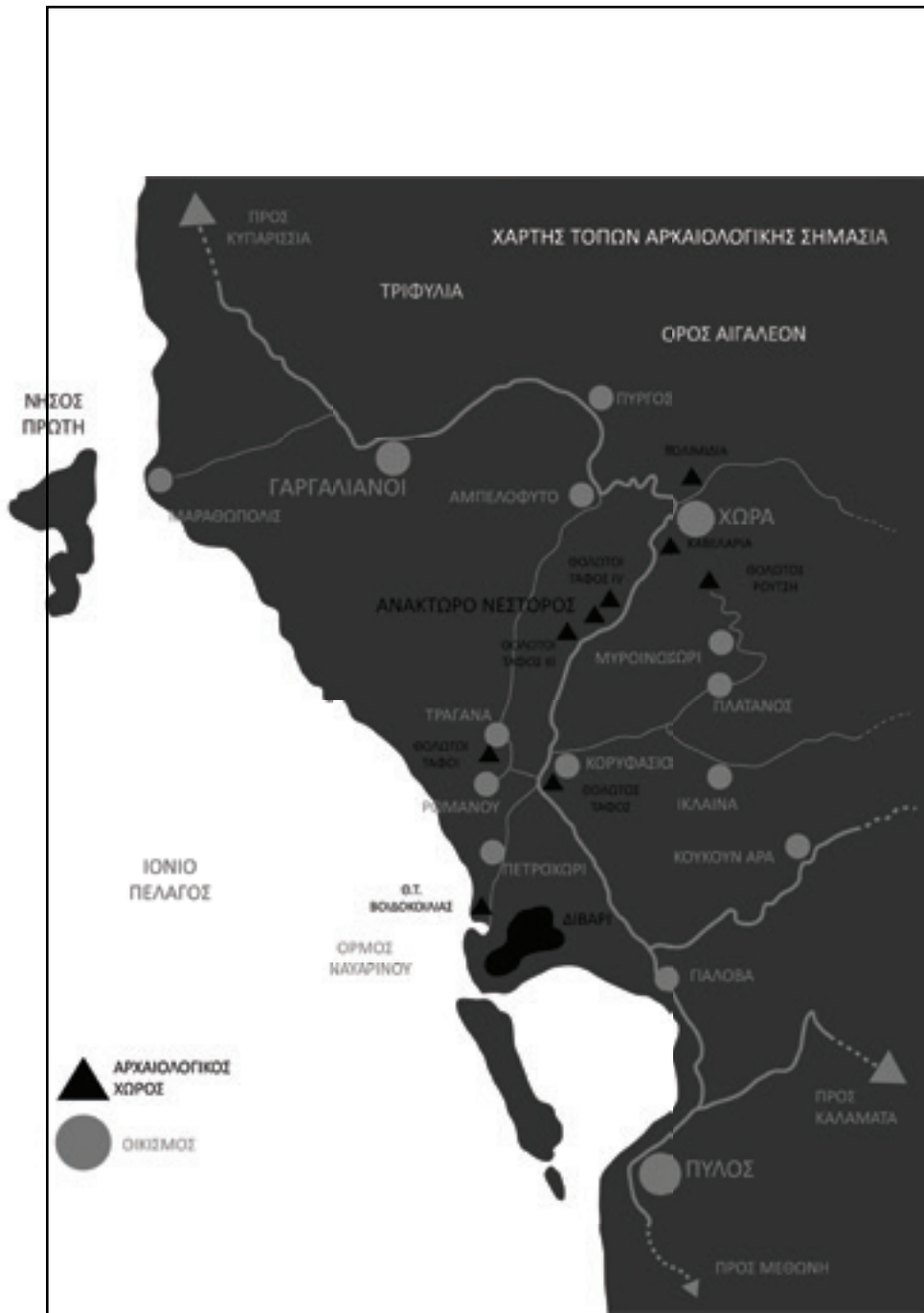
Το ψηλότερο βουνό είναι ο Ταΰγετος (2404 μ., κορυφή Προφήτης Ηλίας), τον οποίο η Μεσσηνία μοιράζεται με τη Λακωνία και του οποίου η αλυσίδα συνεχίζεται με άλλες ψηλές κορυφές προς βορειοδυτικά. Στα βορειοανατολικά σύνορα με την Αρκαδία και σε μικρή απόσταση από την Ανδρίτσαινα της Ηλείας βρίσκεται το Λύκαιο (1420 μ.). Στα βόρεια σύνορα με την Ηλεία βρίσκεται το Τετράζιο. Στα δυτικά και προς το Ιόνιο Πέλαγος εκτείνονται από βορρά προς νότο τα όρη της Κυπαρισσίας (όρος Αιγάλεω, 1224 μ), στην προέκταση των οποίων βρίσκεται, στη δυτική μεσσηνιακή χερσόνησο, το όρος Λυκόδημος (960 μ.). Στο κέντρο του νομού και από βορρά προς νότο εκτείνεται η ευφορότατη πεδιάδα της Μεσσηνίας.

Μεγαλύτερο ποτάμι είναι ο Πάμισος, ο οποίος διασχίζει την πεδιάδα της Καλαμάτας και χύνεται στο Μεσσηνιακό Κόλπο. Στα σύνορα με την Ηλεία βρίσκεται ο ποταμός Νέδα. Μικρότερα ποτάμια είναι ο Βελίκας και ο Νέδωνας, που διασχίζει την πόλη της Καλαμάτας.

Η Καλαμάτα είναι το εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο του νομού, καθώς και σημαντικό λιμάνι. Ο αγροτικός τομέας παραμένει σημαντικός με κύρια προϊόντα τα σύκα, την σταφίδα, τα σταφύλια και το κρασί, τα πορτοκάλια, τις ελιές και το ελαιόλαδο.

Ο Δήμος Πύλου - Νέστορος είναι δήμος περιφέρειας Πελοποννήσου που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Κορώνης, Μεθώνης, Παπαφλέσσα, Πύλου, Νέστορος και Χιλιοχωρίων. Η έκταση του νέου Δήμου είναι 554,3 τ.χλμ και ο πληθυσμός του 21.077 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Έδρα του δήμου ορίστηκε η Πύλος.

Βρίσκεται στη Νοτιοδυτική άκρη της Πελοποννήσου, στις ακτές του Ιονίου. Αποτελεί σημαντικό ναυτιλιακό κέντρο και τα τελευταία χρόνια γνωρίζει σημαντική τουριστική ανάπτυξη, εκμεταλλευόμενη την όμορφη ακτογραμμή της. Από απόψεως ασφαλείας λόγω της νήσου Σφακτηρίας (στενόμακρο νησί μπροστά από τον όρμο του Ναυαρίνου, που λειτουργεί ως φυσικός κυματοθραύστης σχηματίζοντας το λιμάνι της Πύλου και γενικά τον κόλπο της Πύλου (Ναυαρίνο), η Πύλος θεωρείται ως ένα από τα πιο ασφαλή αγκυροβόλια στη Μεσόγειο.

Ε, σεις στεριές και θάλασσες
 τ' αμπέλια κι οι χρυσές ελιές
 ακούστε τα χαμπέρια μου
 μέσα στα μεσημέρια μου.
 Σ' όλους τους τόπους και αν γυρνώ
 μόνον ετούτο αγαπώ.

Καταμεσήμερο Ιουλίου
 Που κι αν ακόμα δεν υπήρχαν ελαιώνες
 Θα τους είχε επινοήσει

Οδυσσέας Ελύτης

Δίκτυο Natura 2000 στην Ε.Ε.

Δίκτυο Natura 2000 (ΖΕΠ) στην Πελοπόννησο

λιμνοθάλασσα Κοτύχι

όρη Μπάρμπας και Κλώκος
φαράγγι Σελινούντα

λιμνοθάλασσα
Καλογριάς
δάσος Στροφυλιάς

όρος Ερύμανθος

όρος Χελμός και ύδατα Στυγγός

κορυφές όρους Κυλλήνη

οροπέδιο Φολόης

όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο

όρος Ταΰγετος

όρη Γιδοβούνι, Χιονιβούνι,
Γαϊδουροβούνι

εκβολές Ευρώτα

όρη ανατολικής Λακωνίας

νότια Μάνη

Κύθηρα και γύρω νησίδες:
Πρασονήσι Δραγονέρα

Λιμνοθάλασσα
Γιάλοβας και
Νήσος Σφακτηρία
μέγεθος 1010ha

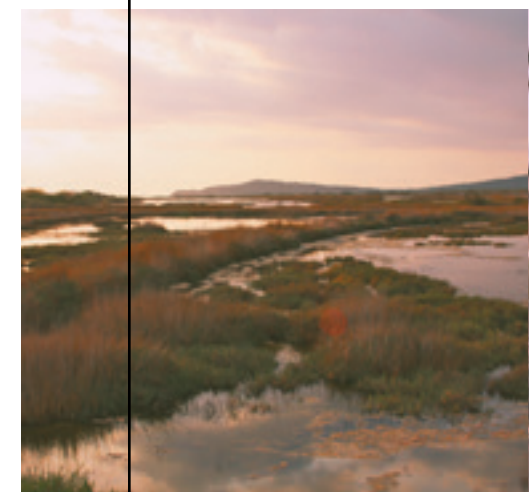
Και νομίζω ότι κανένα πετούμενο δε θα είχε αντίρρηση αν στις επίμαχες μελέτες βάζαμε τα πράγματα στη θέση τους, αντικαθιστώντας το οξύμωρο σχήμα «προστασία της φύσης από τον άνθρωπο» με το συγκαταβατικότερο «προστασία του ανθρώπου» από τον άνθρωπο βέβαια, μια και η φύση τελευταία δεν ασχολείται με αυτό το έργο, και κανείς δεν ξέρει αν συμπεριλαμβάνεται στις μελλοντικές προθέσεις της.*

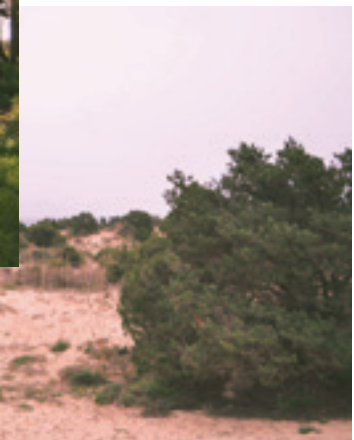
η μεσσηνιακή συνήθεια της θερινής μετοίκησης στις ακτές σε ξύλινες καλύβες που ονομάζονταν "τρακατσούλες"

ΓΙΑΛΟΒΑ

Η λιμνοθάλασσα Γιάλοβας βρίσκεται κοντά στο νοτιοδυτικό άκρο της Πελοποννήσου. Ανήκει στο νομό Μεσσηνίας στο δήμο Πύλου-Νέστορος. Εξαιτίας της «απομονωμένης» θέσης της, έξω από το κύριο δίκτυο αυτοκινητοδρόμων και σιδηροδρόμων που συνδέουν την Πελοπόννησο με την Αθήνα, στη Μεσσηνία αναπτύχθηκε μέχρι πρόσφατα κυρίως η γεωργία, δηλ. η καλλιέργεια της ελιάς κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως του αμπελιού. Ο τουρισμός μικρής κλίμακας αρχικά έκανε την εμφάνισή του τη δεκαετία του '80 και αναπτύχθηκε με βραδείς ρυθμούς μέχρι σήμερα. Αυτό φαίνεται να αλλάζει από το 2010 και μετά που ένα ξενοδοχειακό συγκρότημα μεγάλης κλίμακας άνοιξε τις πόρτες του, μια εξέλιξη που θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους για τους φυσικούς πόρους της περιοχής.

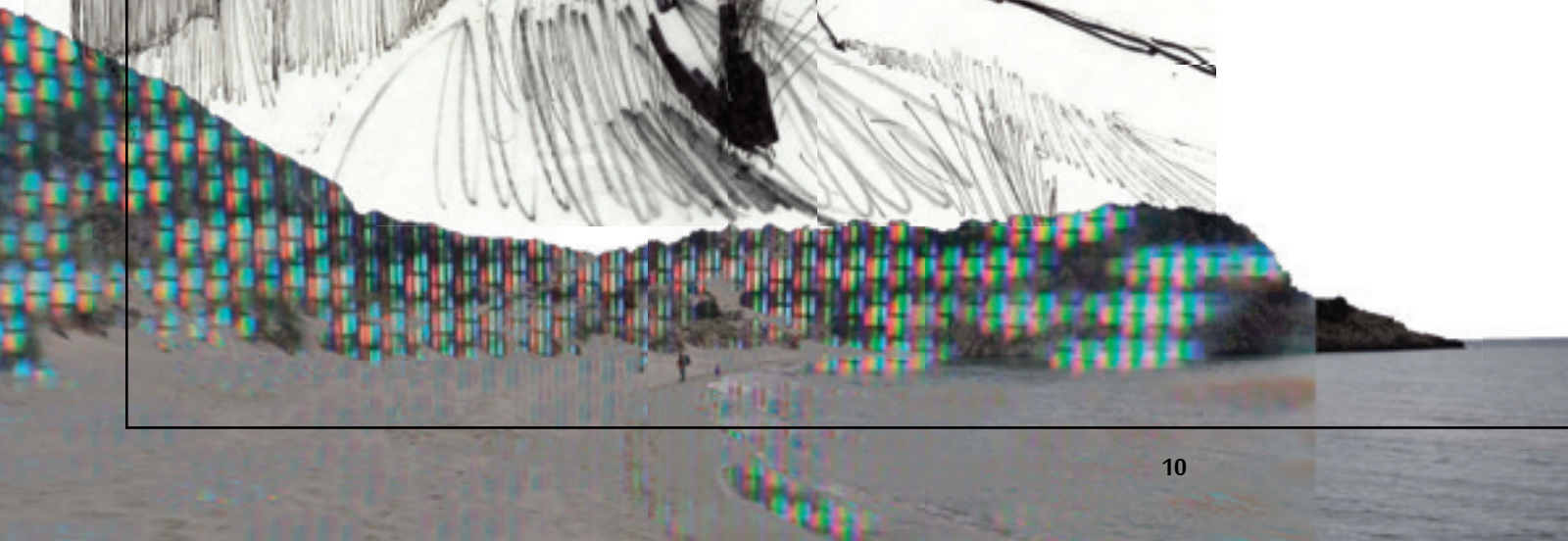
Μέσα και γύρω από τη λιμνοθάλασσα Γιάλοβας υπάρχουν σημαντικοί γεωλογικοί σχηματισμοί. Η βιοποικιλότητα της περιοχής είναι ιδιαίτερα υψηλή και περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό διαφορετικών οικοσυστημάτων. Εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης, η λιμνοθάλασσα Γιάλοβας είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους πληθυσμούς των μεταναστευτικών πουλιών που ακολουθούν το μεταναστευτικό διάδρομο Μαύρης Θάλασσας-Μεσογείου, καθώς για πολλά από αυτά αποτελεί τον πρώτο υδροβιότοπο που συναντούν σε ευρωπαϊκό έδαφος μετά την πτήση τους πάνω από τη Μεσόγειο θάλασσα. Γι' αυτό, από το 1996, η λιμνοθάλασσα διακηρύχθηκε περιοχή Natura 2000 και πιο συγκεκριμένα περιοχή ΖΕΠ με κωδικό αριθμό GR2550008 και μέγεθος 1010ha.

Ευτυχία είναι, υποθέτω, η στιγμή όπου εντοπίζεις ελεύθερα τα στοιχεία της φύσης που συνθέτουν όλο σου το είναι. Υπάρχουν πολλά τέτοια στοιχεία εδώ έξω, σε κατάσταση απόλυτης ελευθερίας, και νιώθω σαν να έχω εισβάλει στην ίδια μου την αυτοπροσωπογραφία.*

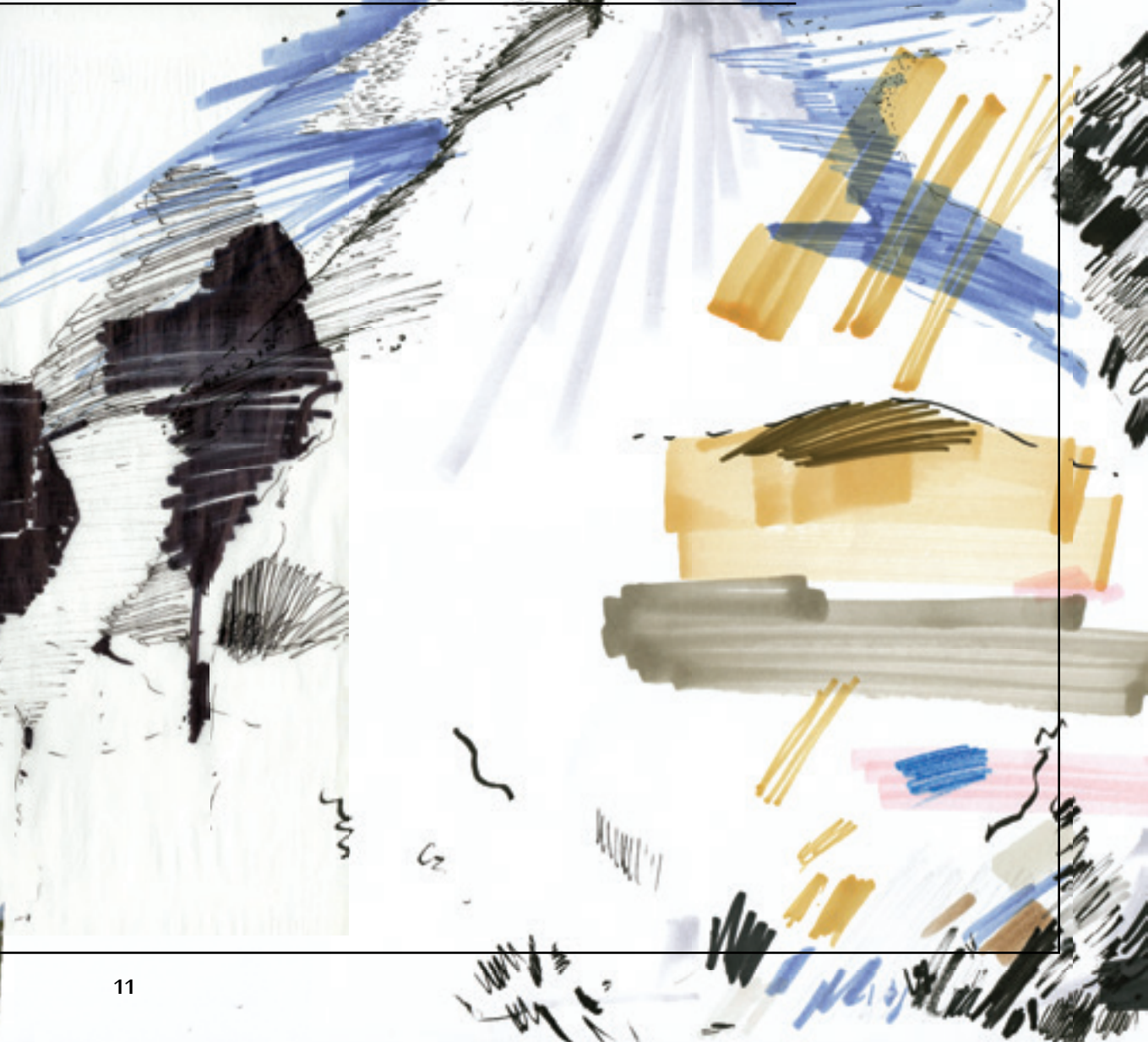
λέξεις που περιγράφουν το τοπίο του υδροβιότοπου:

καμπυλότητα
κυκλικότητα
ρυθμικότητα
επανάληψη
ποικιλομορφία
λωριδότητα
γραμμικότητα
επιπεδότητα
περίκλειστο
οριζοντιότητα
ροή
γεωμετρία
ξαφνική θέα

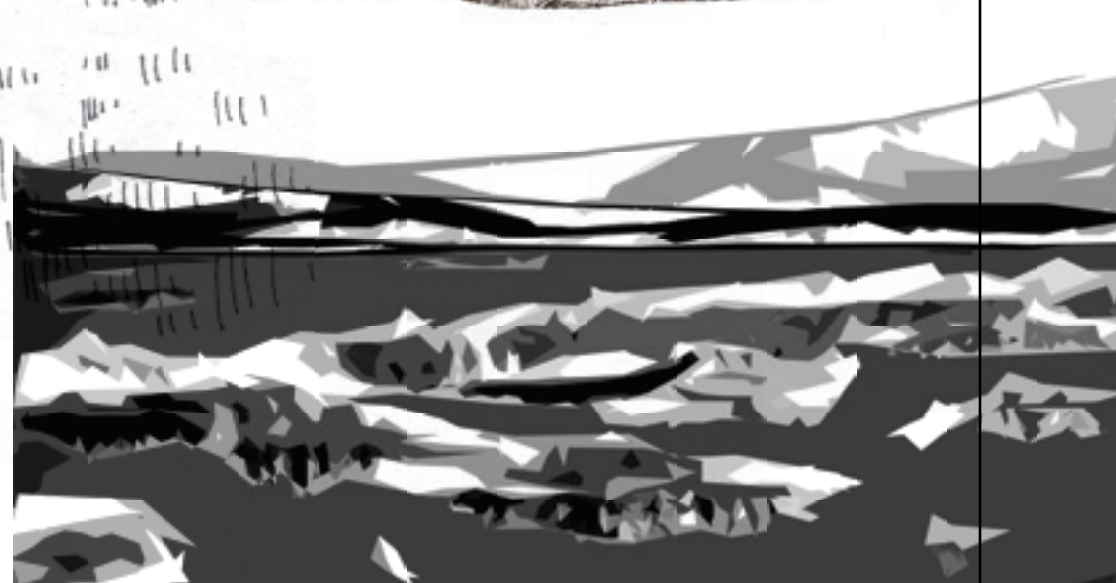
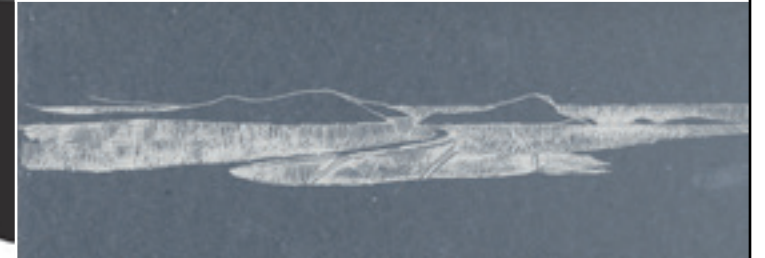
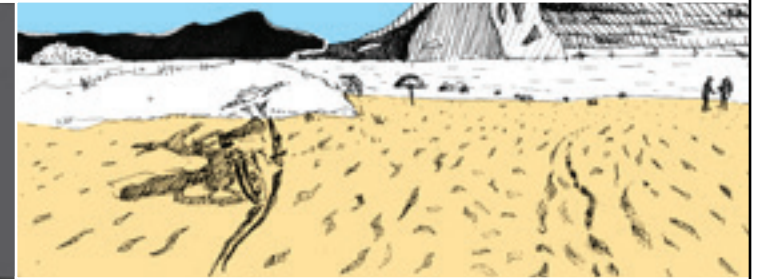

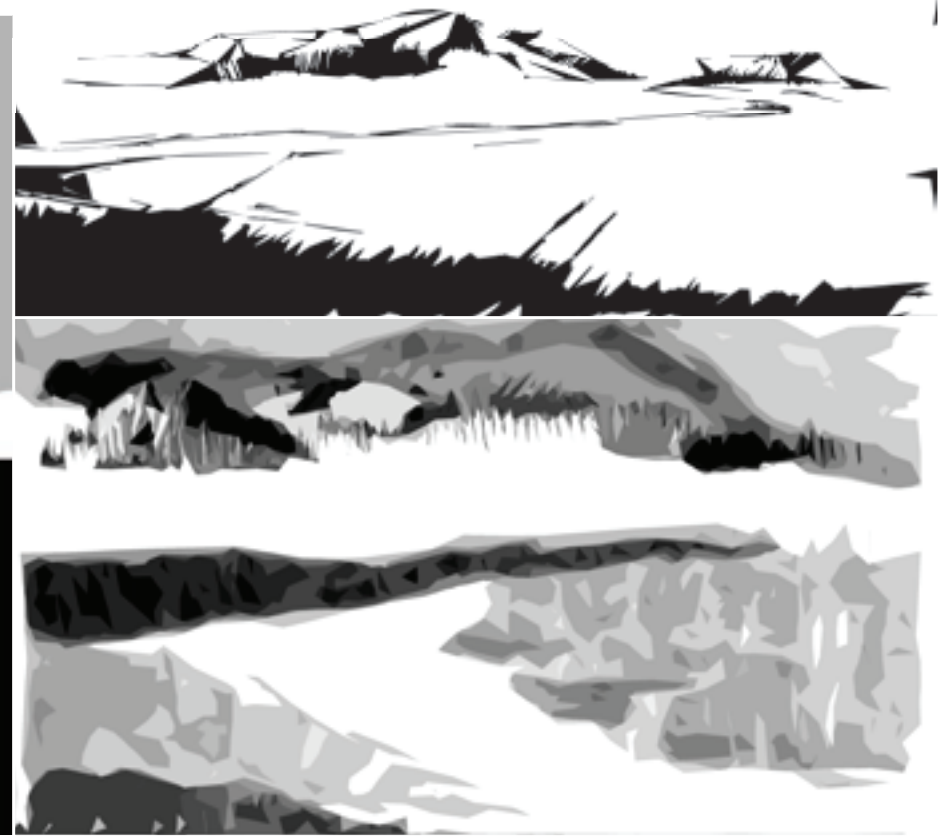
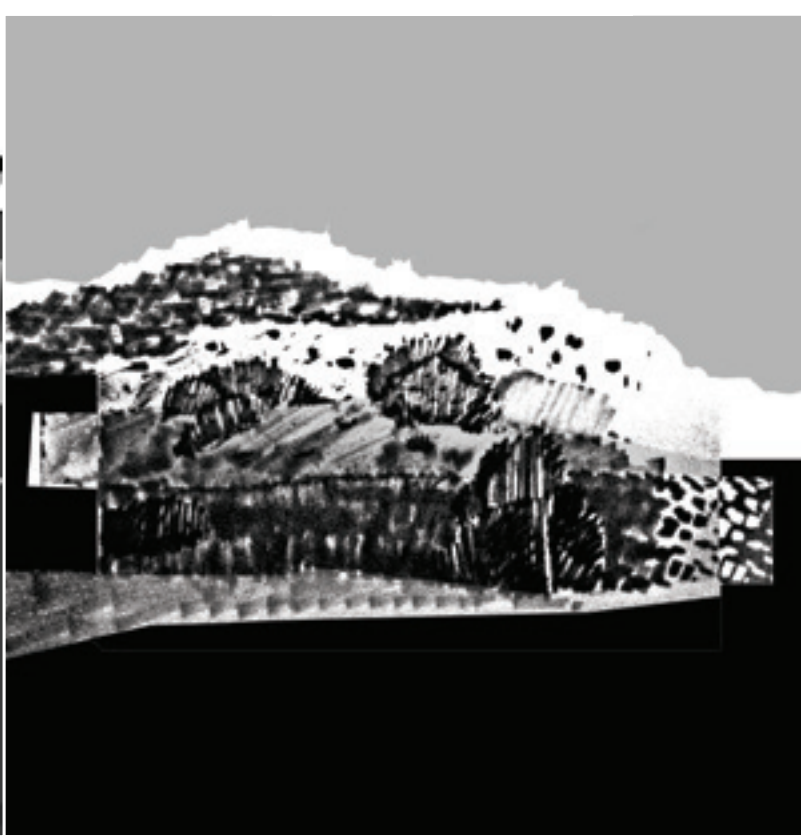
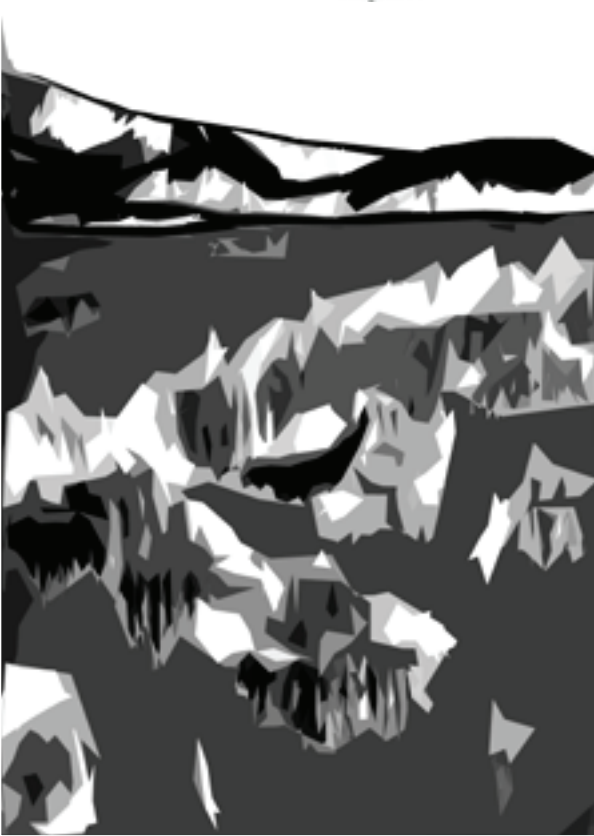

Το τοπίο γυρίζει στη μνήμη μου ξανά και ξανά – σαν τελευταία λέξη που ειπώθηκε σε μοιραία συνάντηση.*

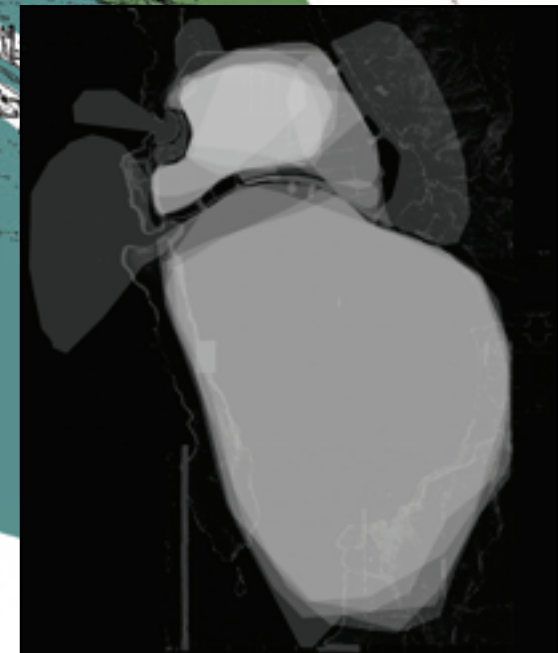
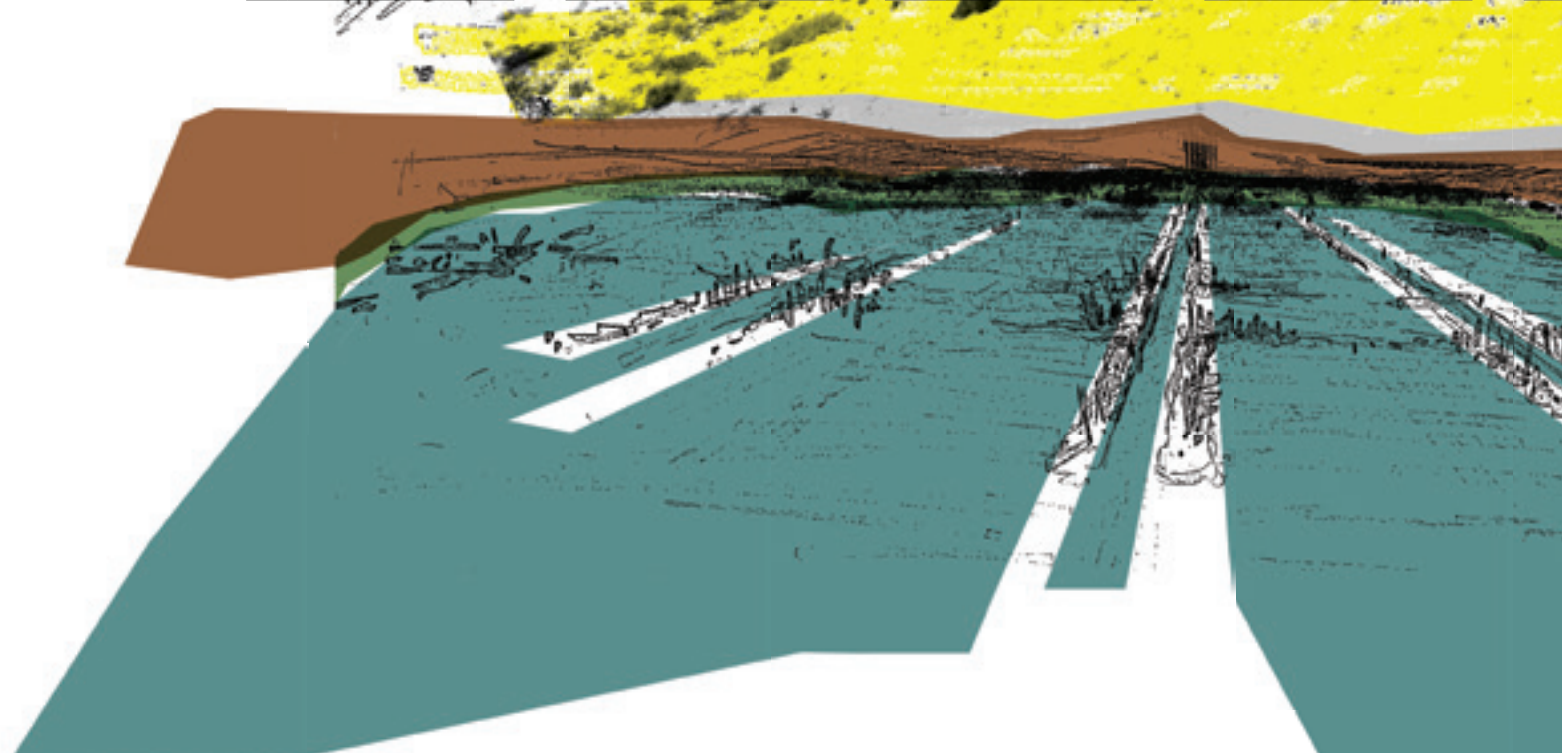
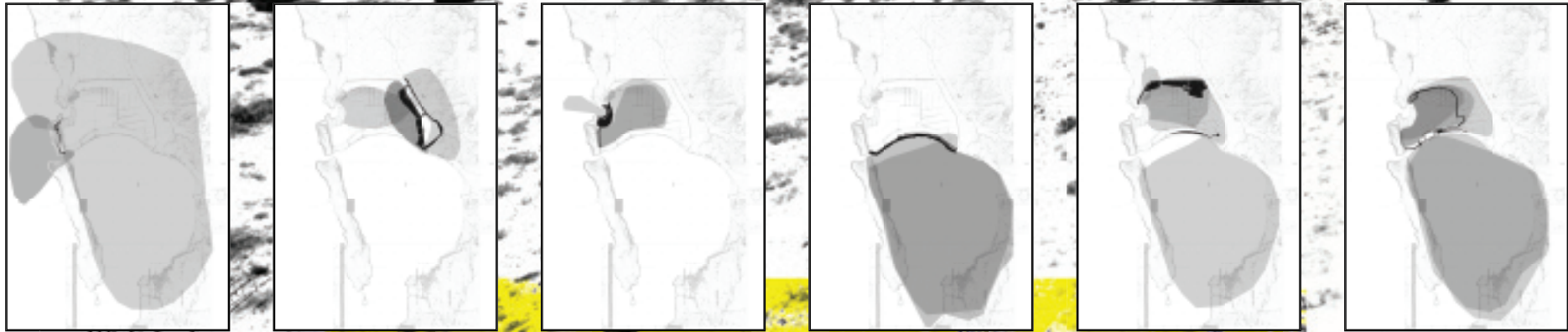

Τόποι όπου ευδοκιμούν οι καλαμιές και για τους οποίους τότε δεν μπορούσαμε να προβλέψουμε ότι θα αποχτούσαν κάποτε την επισημότητα που τους προσδίδει τώρα ο όρος «υδροβιότοπος» - περιοχή όπου τα λιμνάζοντα ρηχά και γλυκά ή υφάλμυρα νερά σε συνδυασμό με την ιλύ δημιουργούν συνθήκες τροφοληψίας για μικροοργανισμούς που τρέφουν με τη σειρά τους άλλα είδη πανίδας όπως εκείνα τα υπέροχα πουλιά με το όνομα τσικνιάδες ή ερωδιοί - αλλά όπου φαίνεται πως ευδοκιμούν και οι υγρές συναναστροφές όλων των εμβίων.*

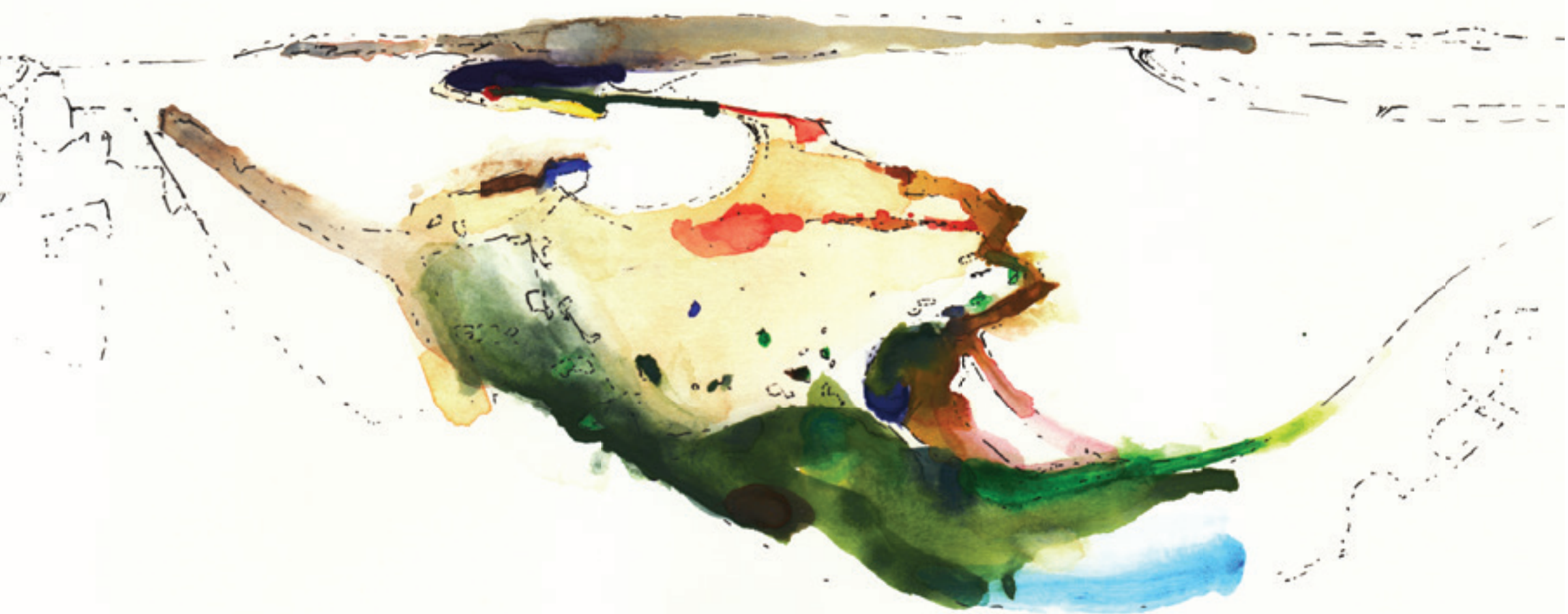

διαγράμματα προσβασιμότητας και ορατότητας

Ωστόσο, ακόμα και σήμερα, σε αυτή την οριζόντια τοπιογραφία της Νηλίου Πύλου, όπου η αναλογία νερού και εδάφους είναι υπέρ του πρώτου και όπου οι αντανakλάσεις του, ποικίλες και ιστορικές, αποσπούν τη σκέψη σου, φοβάσαι, καθώς τριγυρνάς ανάμεσα στις θίνες, τους όρμους και τα κανάλια, πως κάποια Νύμφη, από τις τελευταίες που απόμειναν, σε ακολουθεί, και όχι μόνο.*

άποψη λιμνοθάλασσας Γιάλοβας και Βοϊδοκοιλιάς από ψηλά

β' είσοδος υδροβιότοπου

περιμετρική οδός υδροβιότοπου

επαρχιακή οδός Πύλου Κυπαρισσίας

εσωτερική οδός υδροβιότοπου

λιμνοθάλασσα Γιάλοβας

Βοΐδοκοιλιά

Παλιόκαστρο

αντλιοστάσιο 9

6

ιχθυογεννητικός σταθμός

8

4

5

ιχθυοκαλλιέργειες

3

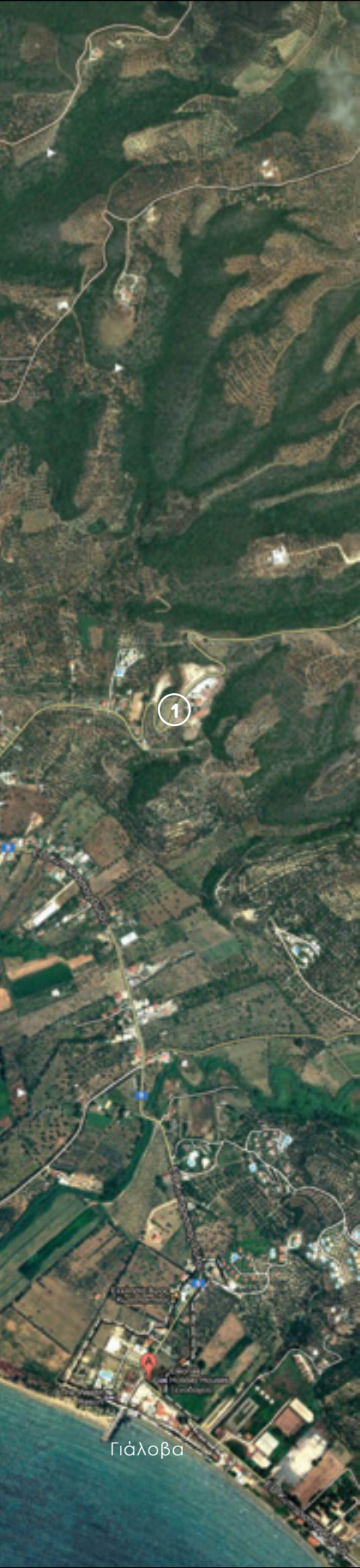
α' είσοδος υδροβιότοπου 2

7

Σφακτηρία

Όσο για τη λέξη «αντλιοστάσιο» το λεξικό του εγκεφάλου μου την ερμηνεύει, ως τότε, «στοιχείο της λίμνης» ή, ακόμα, «ο κακός δράκος της αποξήρανσης».*

-“απόψεις” 360°-

1

2

3

4

5

6

7

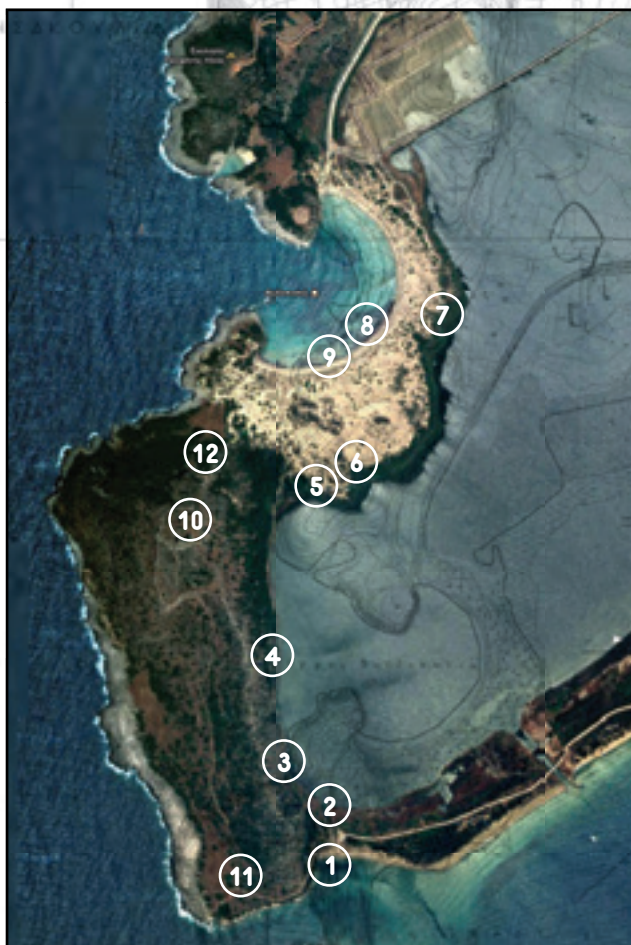

9

Γιάλοβα

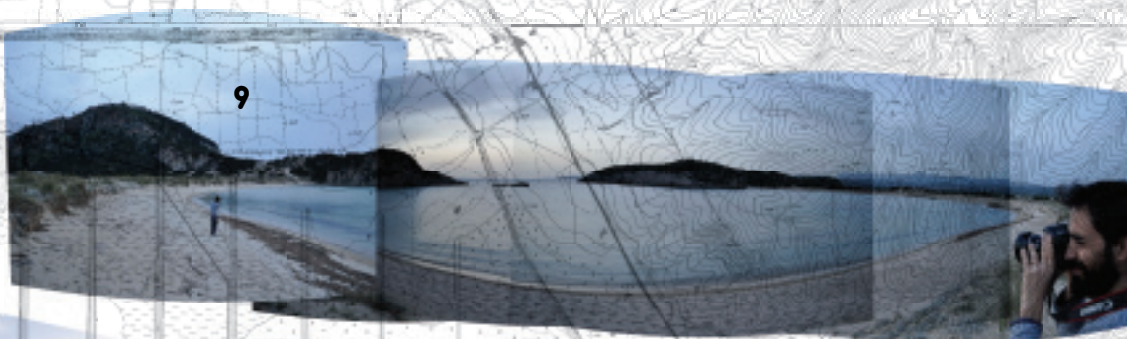
«Ο παρατηρητής», λέει ο Wheeler, «είναι απαραίτητος για τη δημιουργία του Σύμπαντος, όσο και το Σύμπαν για τη δημιουργία του παρατηρητή». Και η παρουσία του κτιρίου στο τοπίο είναι απαραίτητη όσο και το νερό: η λιμνοθάλασσα, με την επιμονή της να συνεχίσει να υπάρχει, μεταμόρφωσε το αντλιοστάσιο σε φυσικό παρατηρητή του τοπίου.*

8

9

10

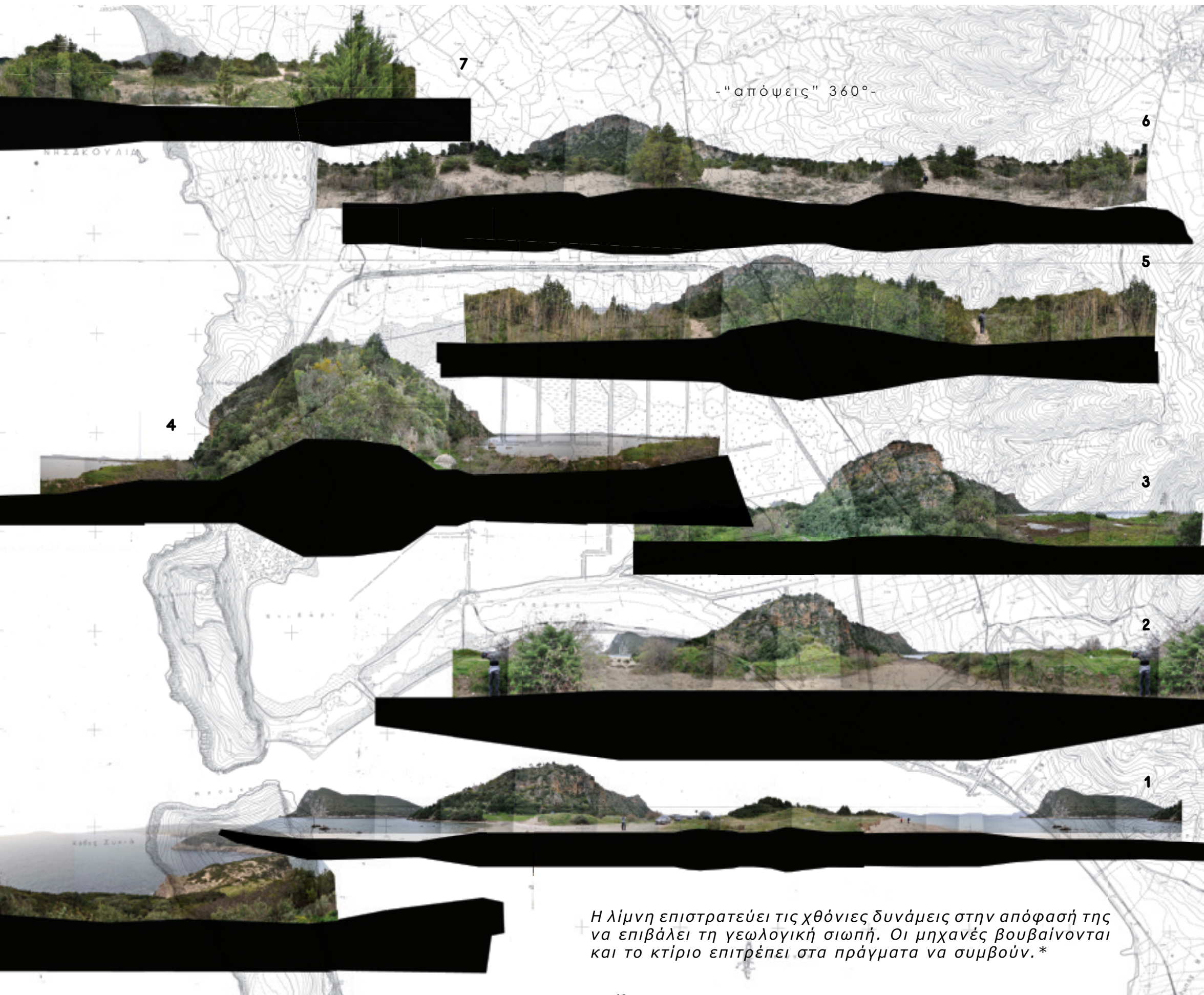

11

12

-“απόψεις” 360°-

7

6

5

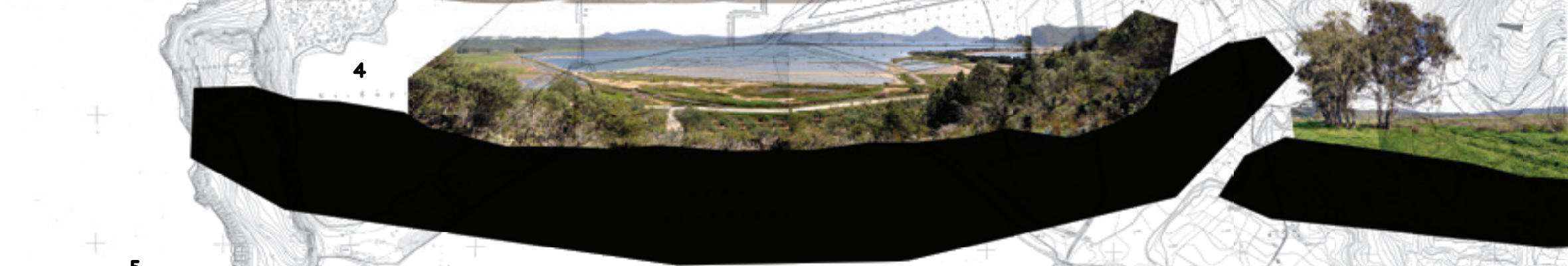
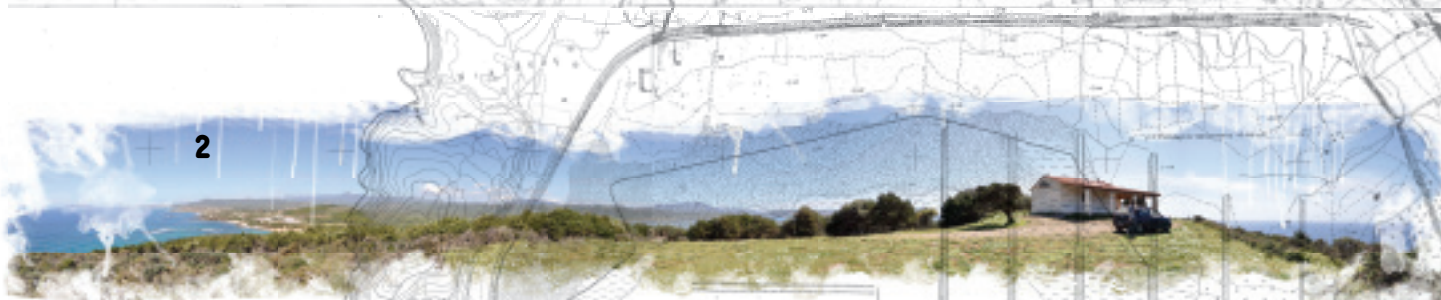
4

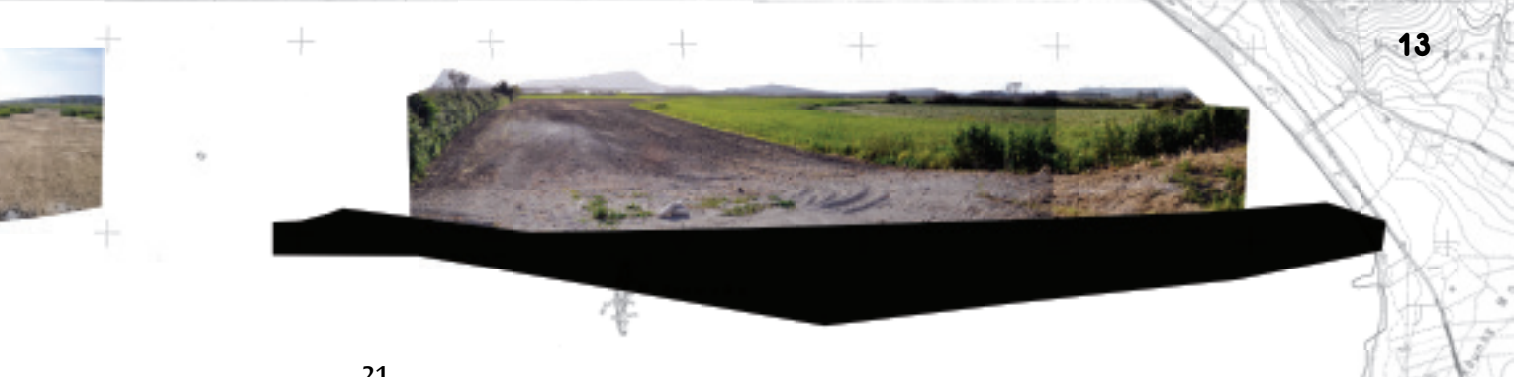
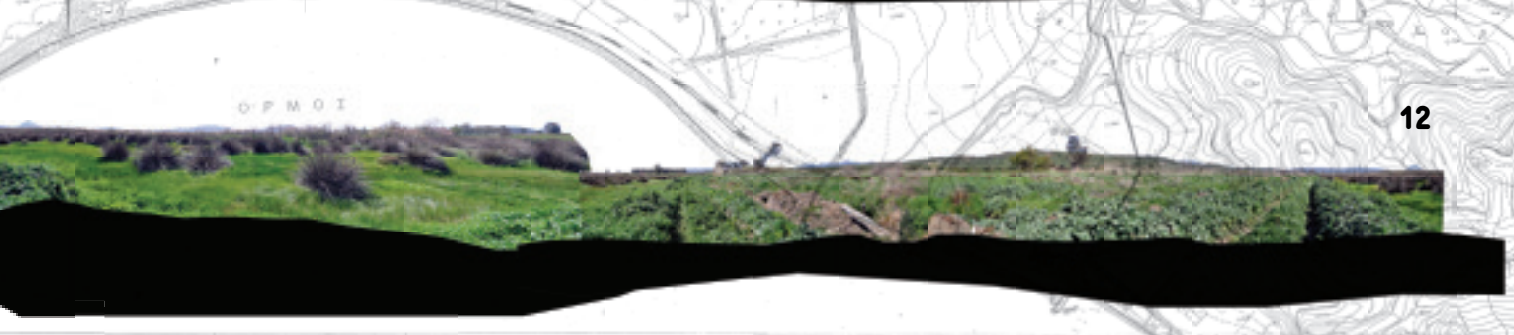
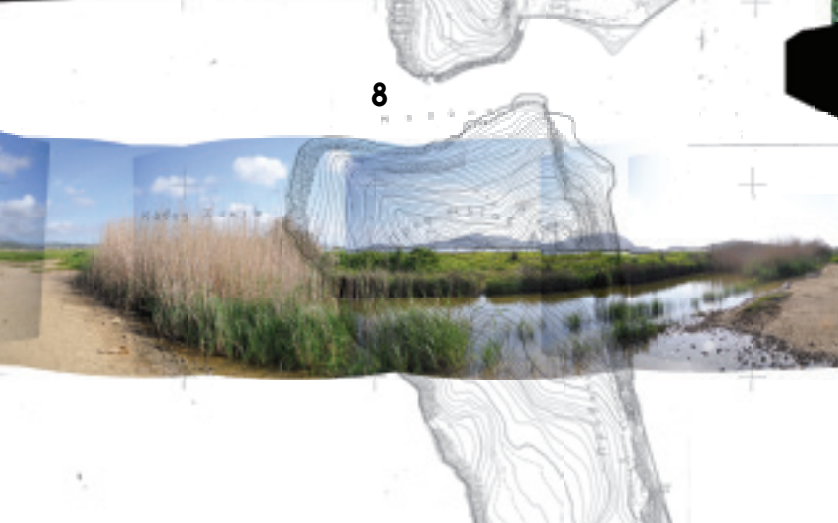
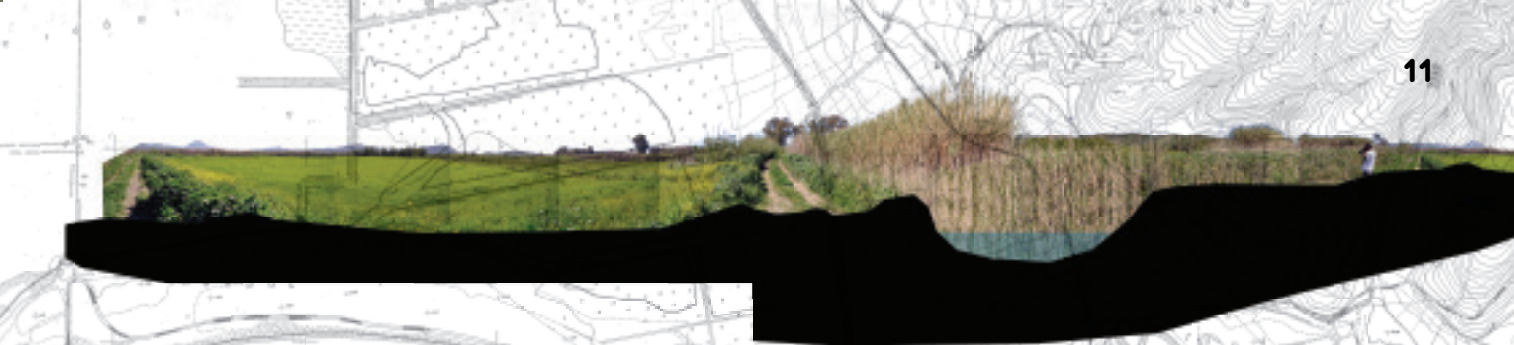
3

2

1

Η λίμνη επιστρατεύει τις χθόνιες δυνάμεις στην απόφασή της να επιβάλει τη γεωλογική σιωπή. Οι μηχανές βουβαίνονται και το κτίριο επιτρέπει στα πράγματα να συμβούν.*

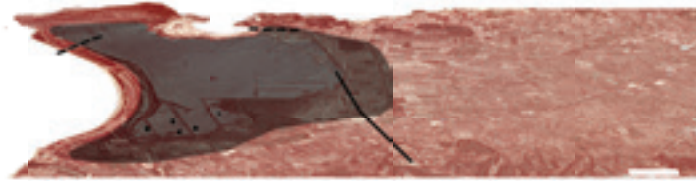

-ανθρώπινη επέμβαση-

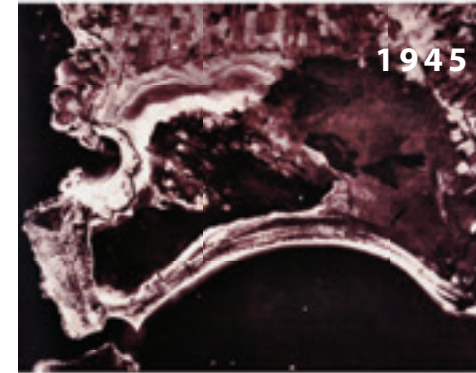
1945

εποχιακές συνδέσεις
με θάλασσα

πηγές Τυφλομούτη

ρέμα Ξερολάγκαδο

1945

1960

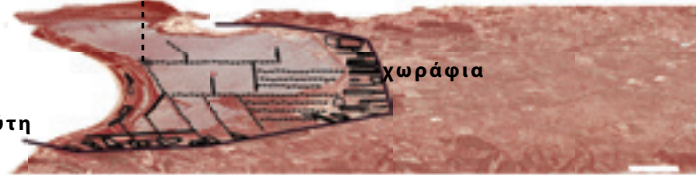
αντλιοστάσιο

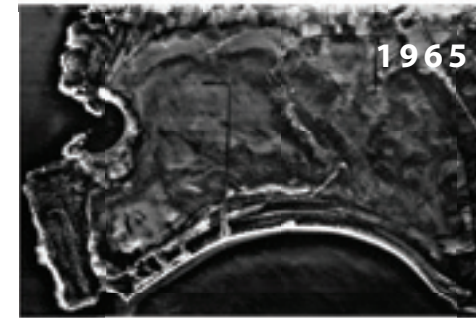
εκτροπή Ξερολάγκαδου

χωράφια

εκτροπή Τυφλομούτη

κάναλια και αναχώματα
αποστράγγισης

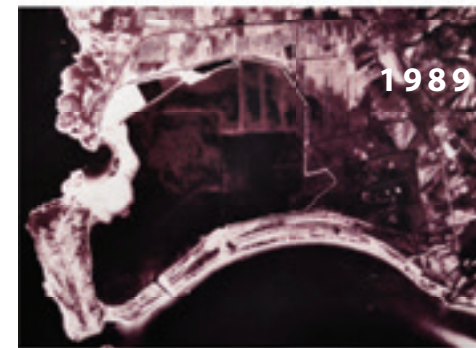
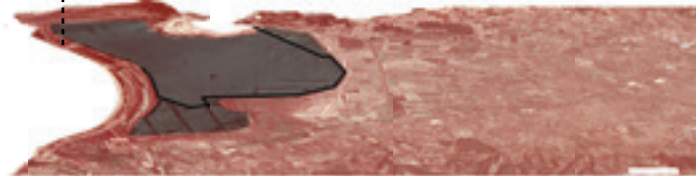
1965

1980

διάνοιξη μόνιμης μπούκας
ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις

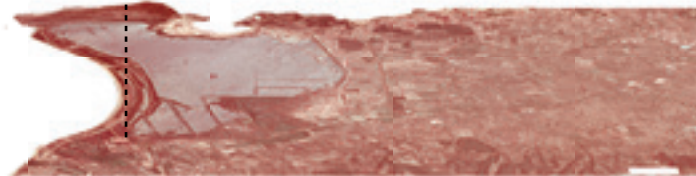
κατασκευή αναχώματος εσωτερικά
της λιμνοθάλασας

1989

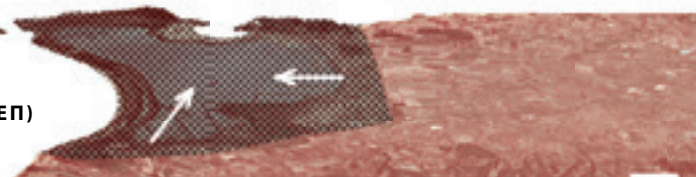
1990

κατασκευή ιχθυογεννητικού σταθμού

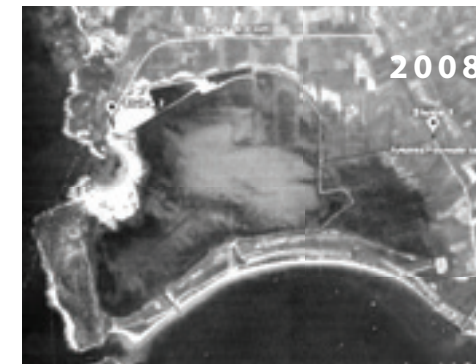

1996-2000

επανασύνδεση Ξερολάγκαδου
Τυφλομούτη με λιμνοθάλασσα

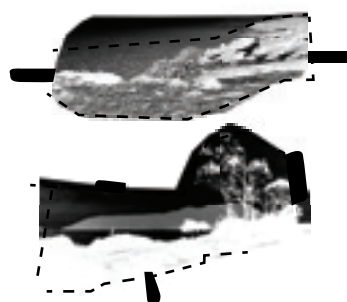
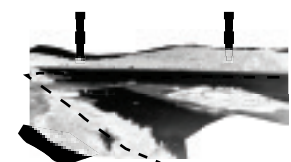
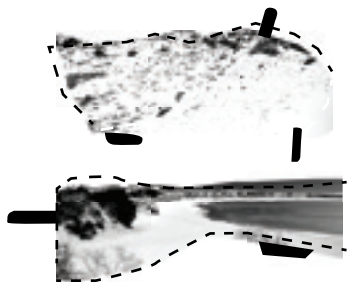
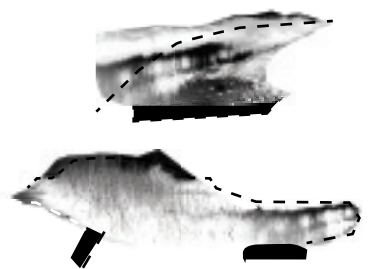
ανακήρυξη Natura 2000 (ΖΕΠ)

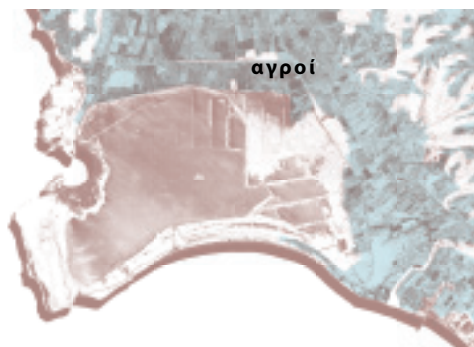
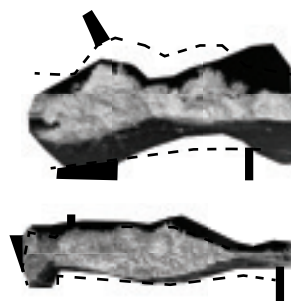
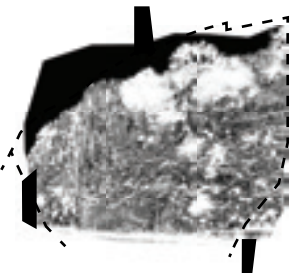
2008

το καλοκαίρι η αλατότητα της λιμνοθάλασας είναι 3 φορές μεγαλύτερη από της θάλασσας

-οικοσυστήματα-

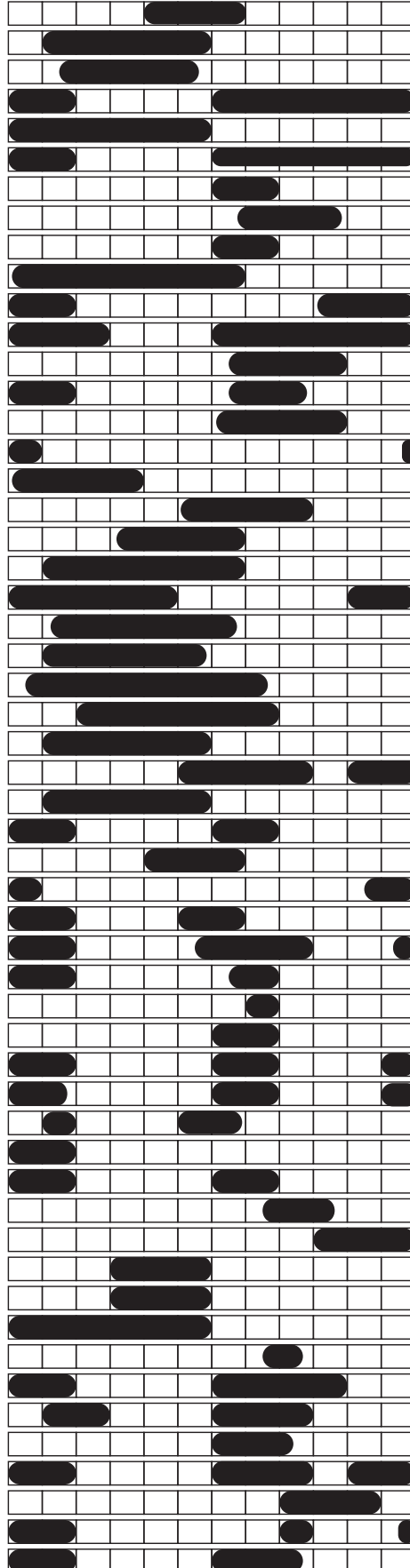

θάλασσα ανοιχτή (Ιόνιο)

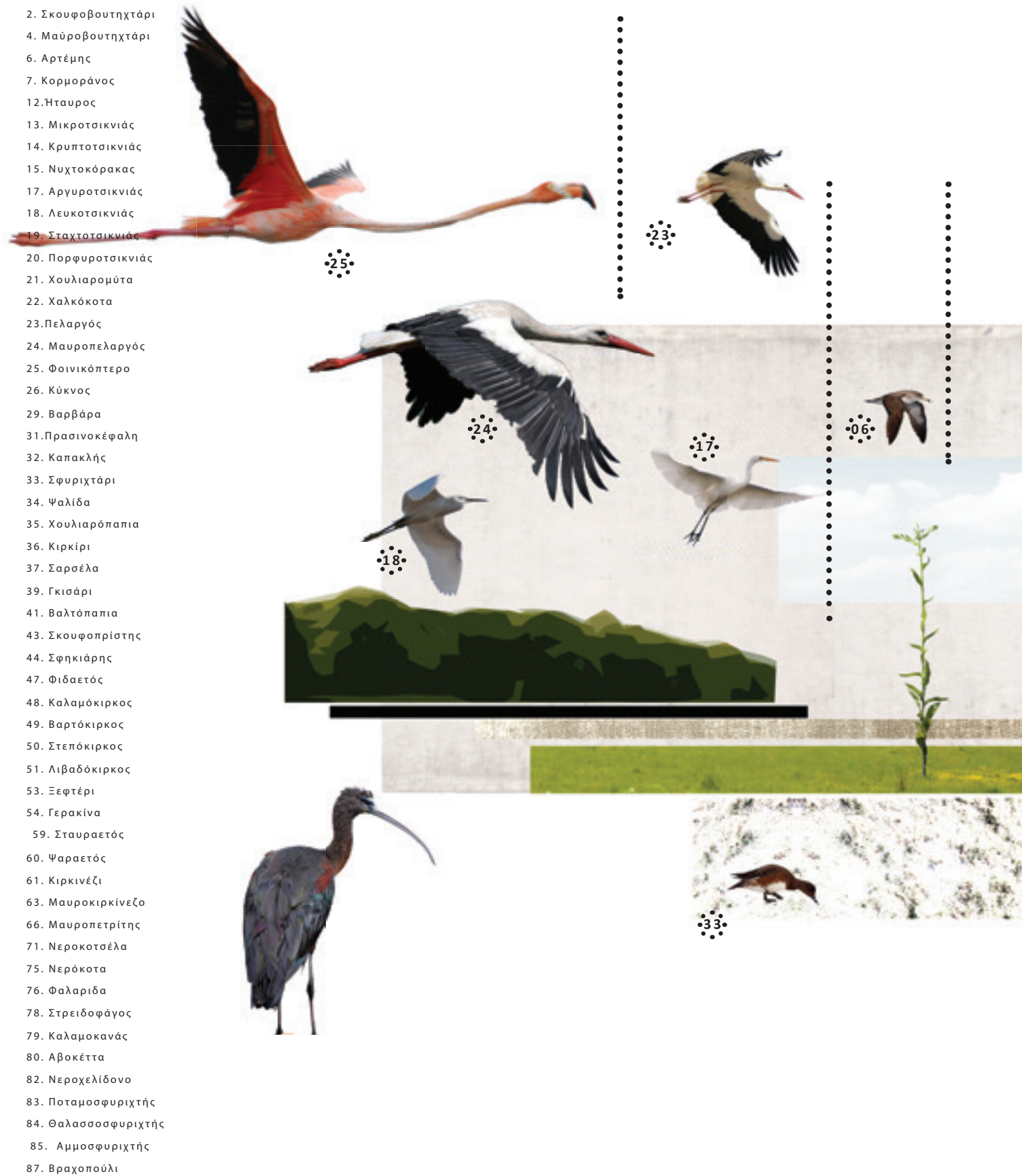
-πουλιά της Γιάλοβας-

Σε Οκ Νο Δε Ια Φε Μα Απ Μα Ιο Ιο Αυ

1. Gavia arctica
2. Podiceps cristatus
4. Podiceps nigricollis
6. Calonectris diomedea
7. Phalacrocorax carbo
12. Botaurus stellaris
13. Ixobrychus minutus
14. Ardeola ralloides
15. Nycticorax nycticorax
17. Egretta alba
18. Egretta garzetta
19. Ardea cinerea
20. Ardea purpurea
21. Platalea leucorodia
22. Plegadis falcinellus
23. Ciconia ciconia
24. Ciconia nigra
25. Phoenicopterus ruber
26. Cygnus olor
29. Tadorna tadorna
31. Anas platyrhynchos
32. Anas strepera
33. Anas penelope
34. Anas acuta
35. Anas clypeata
36. Anas crecca
37. Anas querquedula
39. Aythya ferina
41. Aythya nyroca
43. Mergus serrator
44. Pernis apivorus
47. Circus gallicus
48. Circus aeruginosus
49. Circus cyaneus
50. Circus macrourus
51. Circus pygargus
53. Accipiter nisus
54. Buteo buteo
59. Hieraaetus pennatus
60. Pandion haliaetus
61. Falco naumanni
63. Falco vespertinus
66. Falco eleonorae
71. Rallus aquaticus
75. Gallinula chloropus
76. Fulica atra
78. Haematopus ostralegus
79. Himantopus himantopus
80. Recurvirostra avosetta
82. Glareola pratincola
83. Charadrius dubius
84. Charadrius alexandrinus
85. Charadrius hiaticula
87. Pluvialis apricaria

1. Λαμπροβούτι
2. Σκουφοβουτηχτάρι
4. Μαύροβουτηχτάρι
6. Αρτέμης
7. Κορμοράνος
12. Ήταυρος
13. Μικροτσικνιάς
14. Κρυπτοτσικνιάς
15. Νυχτοκόρακας
17. Αργυροτσικνιάς
18. Λευκοτσικνιάς
19. Σταχτοτσικνιάς
20. Πορφυροτσικνιάς
21. Χουλιανομύτα
22. Χαλκόκοτα
23. Πελαργός
24. Μαυροπελαργός
25. Φοινικόπτερο
26. Κύκνος
29. Βαρβάρα
31. Πρασινοκέφαλη
32. Καπακλής
33. Σφουριχτάρι
34. Ψαλίδα
35. Χουλιάροπαπια
36. Κιρκίρι
37. Σαρσέλα
39. Γκισάρι
41. Βαλτόπαπια
43. Σκουφοπρίστης
44. Σφηκιάρης
47. Φιδαιτός
48. Καλαμόκιρκος
49. Βαρτόκιρκος
50. Στεπόκιρκος
51. Λιβαδόκιρκος
53. Ξεφτέρι
54. Γερακίνα
59. Σταυραετός
60. Ψαραετός
61. Κιρκινέζι
63. Μαυροκιρκίνεζο
66. Μαυροπετρίτης
71. Νεροκοτσέλα
75. Νερόκοτα
76. Φαλαρίδα
78. Στρειδοφάγος
79. Καλαμοκανάς
80. Αβοκέττα
82. Νεροχελίδονο
83. Ποταμοσφουριχτής
84. Θαλασσοσφουριχτής
85. Αμμοσφουριχτής
87. Βραχοπούλι

-πουλιά της Γιάλοβας-

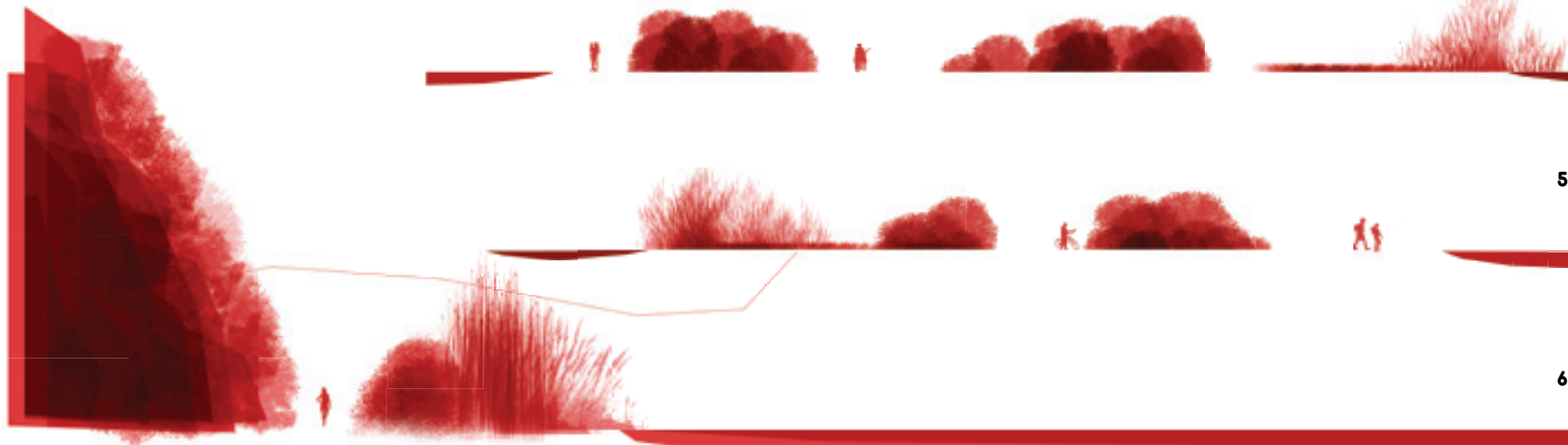
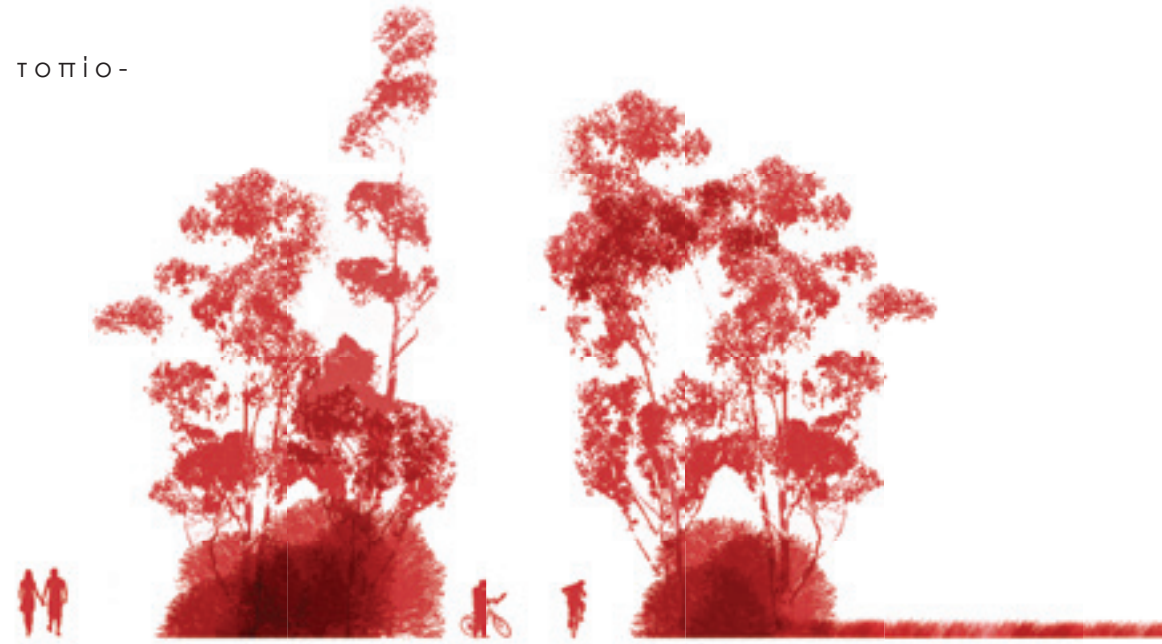
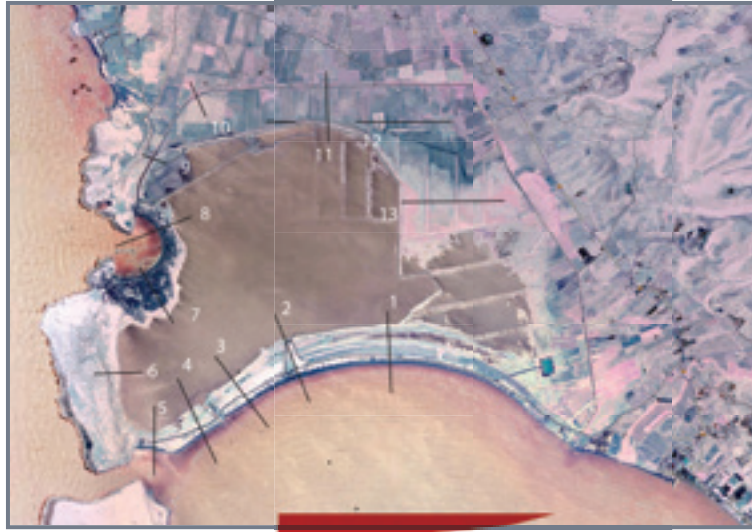
Ωστόσο, και μάλιστα την ίδια ώρα που όλα δείχνουν πως η γιορτή τελειώνει, τα πουλιά καταφθάνουν απρόσκλητα. Διαγράφοντας πολλαπλούς σχηματισμούς σε συμπυκνωμένες γραμμές και σχεδόν πάνω από τα κεφάλια μας, στήνουν ένα ατέρμονο παιχνίδι ήχου και κίνησης στον ανοιχτό ουρανό. Είναι φανερό ότι προσκαλούν τώρα με τη σειρά τους τα σύννεφα, τη βροχή και τον αέρα σε μια εκτός προγράμματος εκτέλεση της δικής τους «μυστικής συμφωνίας».*

- 112. Tringa ochropus
- 113. Actitis hypoleucos
- 114. Arenaria interpres
- 118. Larus ridibundus
- 121. Larus cachinnans
- 124. Sterna caspia
- 125. Sterna sandvicensis
- 128. Gelochelidon nilotica
- 129. Chlidonias hybridus
- 130. Chlidonias leucopetrus
- 133. Columba palumbus
- 135. Streptopelia turtur
- 137. Cuculus canorus
- 148. Apus melba
- 149. Alcedo atthis
- 153. Jynx torquilla
- 154. Alauda arvensis
- 155. Lullula arborea
- 157. Calandrella brachydactyla
- 159. Ptyonoprogne rupestris
- 160. Riparia riparia
- 162. Hirundo rustica
- 163. Delichon urbica
- 165. Anthus trivialis
- 166. Anthus pratensis
- 167. Anthus cervinus
- 171. Motacilla flava
- 174. Prunella modularis
- 175. Erithacus rubecula
- 176. Luscinia megarhynchos
- 178. Phoenicurus ochrurus
- 180. Saxicola ruberta
- 181. Saxicola torquata
- 182. Oenanthe oenanthe
- 186. Monticola solitarius
- 187. Turdus merula
- 189. Turdus iliacus
- 190. Turdus philomelos
- 197. Acrocephalus melanopogon
- 198. Acrocephalus schoenabaenus
- 199. Acrocephalus arundinaceus
- 201. Acrocephalus scirpaceus
- 202. Hippolais olivetorum
- 203. Hippolais pallida
- 205. Sylvia cantillans
- 207. Sylvia curruca
- 208. Sylvia communis
- 209. Sylvia atricapilla
- 211. Sylvia rueppeli
- 214. Phylloscopus sibilatrix
- 216. Phylloscopus trochilus
- 217. Phylloscopus collybita
- 218. Regulus ignicapillus
- 220. Ficedula albicollis

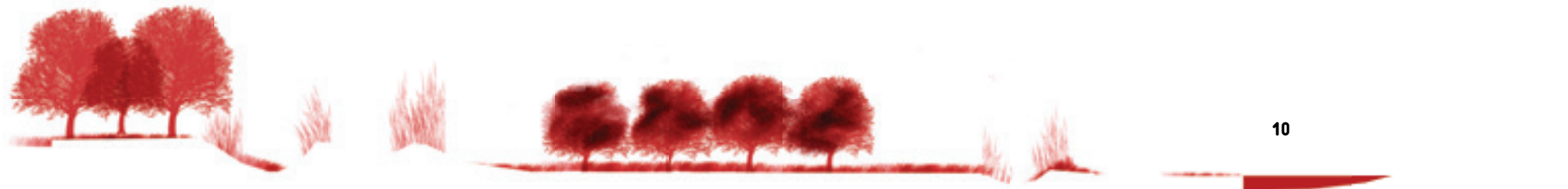
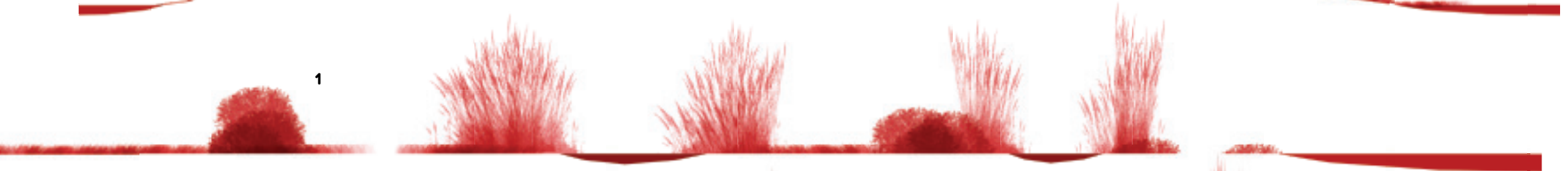
- 112. Δασότρυγγας
- 113. Ποταμότρυγγας
- 114. Χαλικοκυλιστής
- 118. Καστανοκέφαλος Γλάρος
- 121. Ασημόγλαρος
- 124. Καρατζάς
- 125. Χειμωνογλάρονο
- 128. Γερογλάρονο
- 129. Μουστακογλάρονο
- 130. Αργυρογλάρονο
- 133. Φάσσα
- 135. Τρυγόνι
- 137. Κούκος
- 148. Βουνοσταχτάρα
- 149. Αλκυόνα
- 153. Στραβολαιμης
- 154. Σταρήθρα
- 155. Δενδροσταρήθρα
- 157. Μικρογαλιάντρα
- 159. Βραχοχελίδο
- 160. Οχθοχελίδο
- 162. Χελιδόνι
- 163. Σπιτοχελίδο
- 165. Δενδροκελάδα
- 166. Λιβαδοκελάδα
- 167. Κοκκινοκελάδα
- 171. Κιτρινοσουσουράδα
- 174. Θαμνοψάλτης
- 175. Κοκκινολαιμης
- 176. Αηδόνι
- 178. Καρβουνιάρης
- 180. Καστανολαιμης
- 181. Μαυρολαιμης
- 182. Σταχοπετρόκλης
- 186. Γαλαζοκότσυφας
- 187. Κότσυφας
- 189. Κοκκινότσιχλα
- 190. Τσίχλα
- 197. Μουστακοποταμίδα
- 198. Βουρλοποταμίδα
- 199. Τσιχλοποταμίδα
- 201. Καλαμοποταμίδα
- 202. Λιοστριτίδα
- 203. Ωχροστριτίδα
- 205. Κοκκιντσιροβάκος
- 207. Λαλοτσιροβάκος
- 208. Θαμνοτσιροβάκος
- 209. Μαυροσκύφης
- 211. Μουστακοτσιροβάκος
- 214. Δασοφυλλοσκόπος
- 216. Θαμνοφυλλοσκόπος
- 217. Δενδροφυλλοσκόπος
- 218. Βασιλίσκος
- 220. Κρικομυγοχάφτης

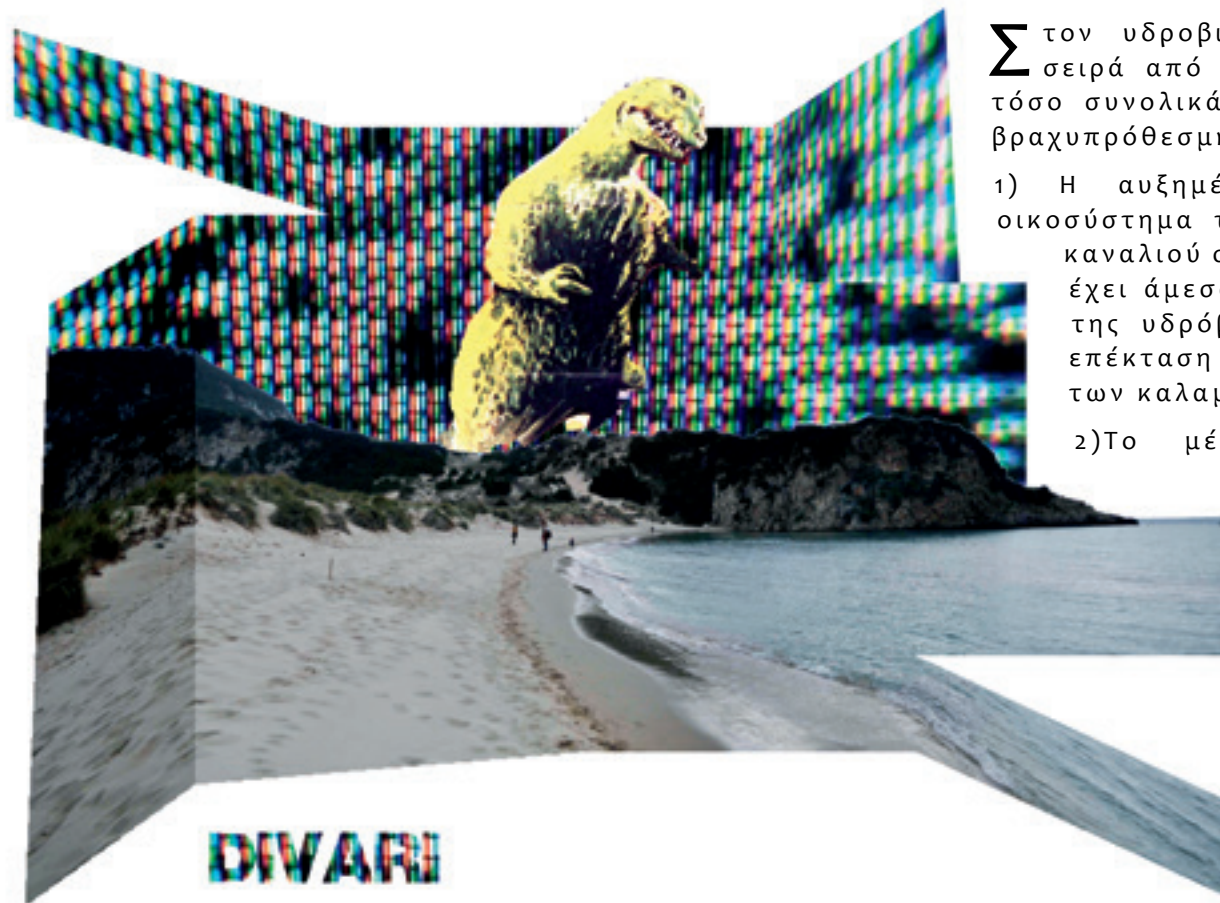
	Σε	Οκ	Νο	Δε	Ια	Φε	Μα	Απ	Μα	Ιο	Ιο	Αυ
112. Δασότρυγγας												
113. Ποταμότρυγγας												
114. Χαλικοκυλιστής												
118. Καστανοκέφαλος Γλάρος												
121. Ασημόγλαρος												
124. Καρατζάς												
125. Χειμωνογλάρονο												
128. Γερογλάρονο												
129. Μουστακογλάρονο												
130. Αργυρογλάρονο												
133. Φάσσα												
135. Τρυγόνι												
137. Κούκος												
148. Βουνοσταχτάρα												
149. Αλκυόνα												
153. Στραβολαιμης												
154. Σταρήθρα												
155. Δενδροσταρήθρα												
157. Μικρογαλιάντρα												
159. Βραχοχελίδο												
160. Οχθοχελίδο												
162. Χελιδόνι												
163. Σπιτοχελίδο												
165. Δενδροκελάδα												
166. Λιβαδοκελάδα												
167. Κοκκινοκελάδα												
171. Κιτρινοσουσουράδα												
174. Θαμνοψάλτης												
175. Κοκκινολαιμης												
176. Αηδόνι												
178. Καρβουνιάρης												
180. Καστανολαιμης												
181. Μαυρολαιμης												
182. Σταχοπετρόκλης												
186. Γαλαζοκότσυφας												
187. Κότσυφας												
189. Κοκκινότσιχλα												
190. Τσίχλα												
197. Μουστακοποταμίδα												
198. Βουρλοποταμίδα												
199. Τσιχλοποταμίδα												
201. Καλαμοποταμίδα												
202. Λιοστριτίδα												
203. Ωχροστριτίδα												
205. Κοκκιντσιροβάκος												
207. Λαλοτσιροβάκος												
208. Θαμνοτσιροβάκος												
209. Μαυροσκύφης												
211. Μουστακοτσιροβάκος												
214. Δασοφυλλοσκόπος												
216. Θαμνοφυλλοσκόπος												
217. Δενδροφυλλοσκόπος												
218. Βασιλίσκος												
220. Κρικομυγοχάφτης												

-τομές στο τοπίο-

-τομές στο τοπίο-

Σ τον υδροβιότοπο της Γιάλοβας παρατηρούνται μια σειρά από παθογένειες οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τόσο συνολικά την μακροπρόθεσμη όσο και μερικά την βραχυπρόθεσμη επιβίωση του. Αναλυτικότερα:

1) Η αυξημένη αλατότητα που παρατηρείται στο οικοσύστημα της λιμνοθάλασσας εξαιτίας την διάνοιξης καναλιού σύνδεσης της θάλασσας με τη λιμνοθάλασσα, έχει άμεσο αντίκτυπο στην ισορροπία της χλωρίδας, της υδρόβιας πανίδας της λιμνοθάλασσας και κατ' επέκταση της ορνιθοπανίδας αυτής. Το οικοσύστημα των καλαμιώνων υποχωρεί.

2) Το μέγεθος της χερσαίας προστατευόμενης περιοχής πέριξ της λιμνοθάλασσας έχει μειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες κατά εκατοντάδες στρέμματα καθώς γίνεται συστηματική εισχώρηση καλλιεργειών με αποτέλεσμα την υποχώρηση κυρίως των οικοσυστημάτων μακίας βλάστησης.

3) Η πλημμελής οριοθέτηση και προστασία υποπεριοχών της λιμνοθάλασσας έχει σοβαρές επιπτώσεις στο ευαίσθητο οικοσύστημα των αμμοθινών καθώς η τοπική τους ιδιαιτερότητα τις κάνει δημοφιλείς περιοχές για περιπλάνηση από επισκέπτες, κάτι που λειτουργεί καταστροφικά για το οικοσύστημα αυτό.

4) Ειδικό κίνδυνο διατρέχουν όλα τα μέλη της ορνιθοπαγίδας, απειλούμενα και μη, από την λαθροθηρία που ακόμα χειρότερα δεν περιορίζεται σε θήρευση για τροφή αλλά και σε καθαρά "ψυχαγωγικού" χαρακτήρα με αποτέλεσμα την μη κανονιστική διάκριση μεταξύ απειλούμενων και μη ειδών.

5) Μέγιστο κίνδυνο διατρέχει ο σπάνιος και μοναδικός σε ευρωπαϊκό έδαφος πληθυσμός του αφρικανικού χαμαιλέοντα που ζει και αναπαράγεται σε στενή λωρίδα γης και στα παραλιακά όρια του υδροβιότοπου. Ο κίνδυνος προκύπτει α) από την διχοτόμηση του ζωτικού χώρου το ερπετού με δρόμο διέλευσης οχημάτων και ειδικότερα κατά την θερινή περίοδο όπου η διέλευση είναι μεγάλη, καθώς και β) από την όχληση κατά την περίοδο αναπαραγωγής και απόθεσης των αυγών του, στην αμμώδη παραλιακή ζώνη.

6) Τέλος κατά τους θερινούς μήνες και με αυξητικές τάσεις τα τελευταία χρονιά, η προσέλευση επισκεπτών στις θαλάσσιες ακτές του υδροβιότοπου, ξεπερνάτε η φέρουσα ικανότητά του. Ετσι παρατηρείται αυξανόμενη ρύπανση, συνεχής διέλευση και στάθμευση οχημάτων κατά μήκος όλου του, εσωτερικά του υδροβιότοπου, δρόμου και υποβάθμιση των ελάχιστων υποδομών.

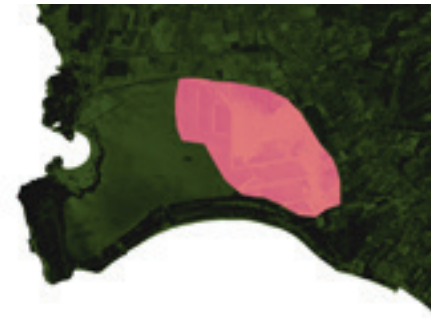
-παθογένειες-

εισχώρηση καλλιεργειών
υποχώρηση μακίας βλάστησης

αυξημένη αλατότητα

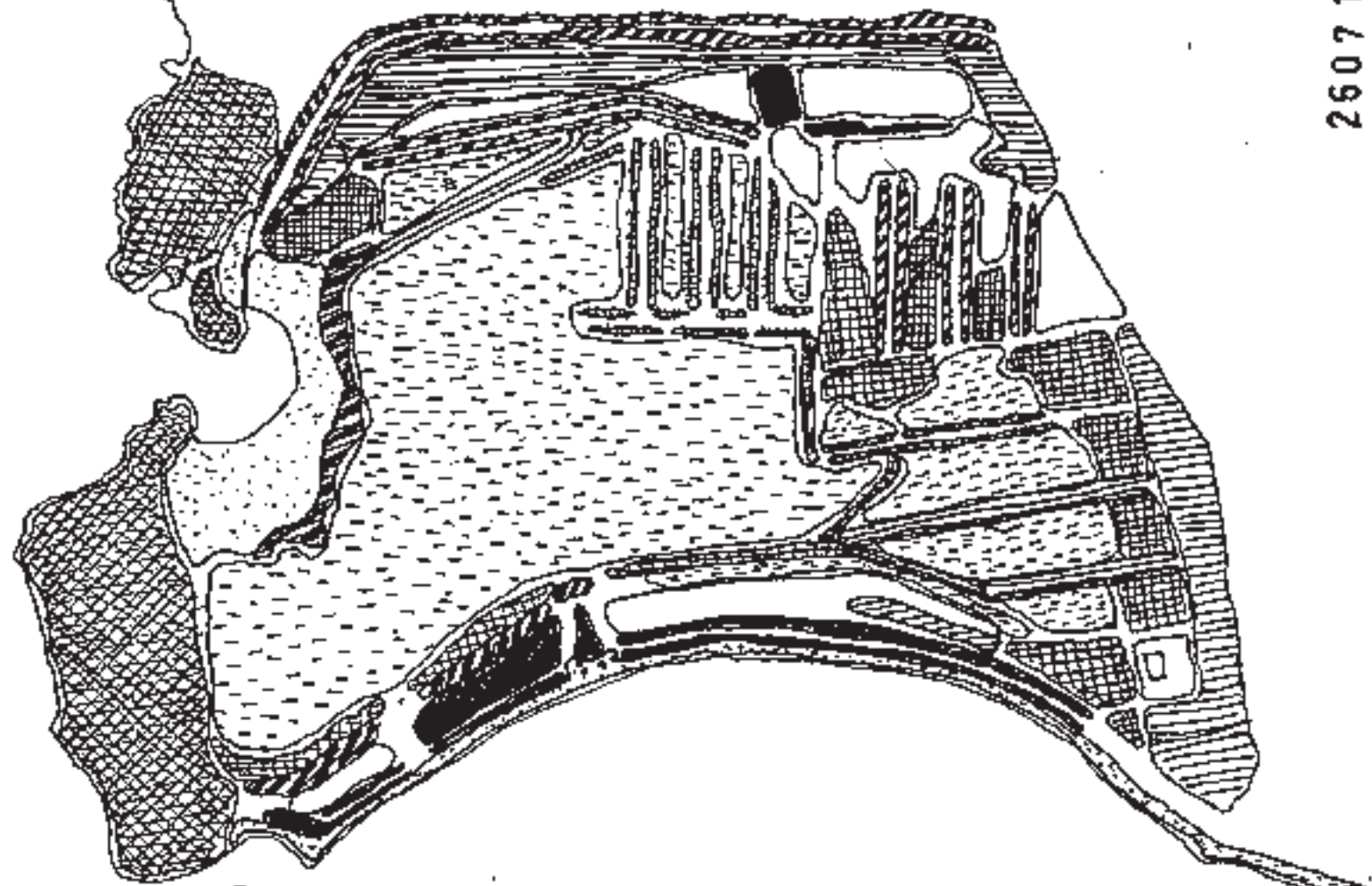
κυνήγι

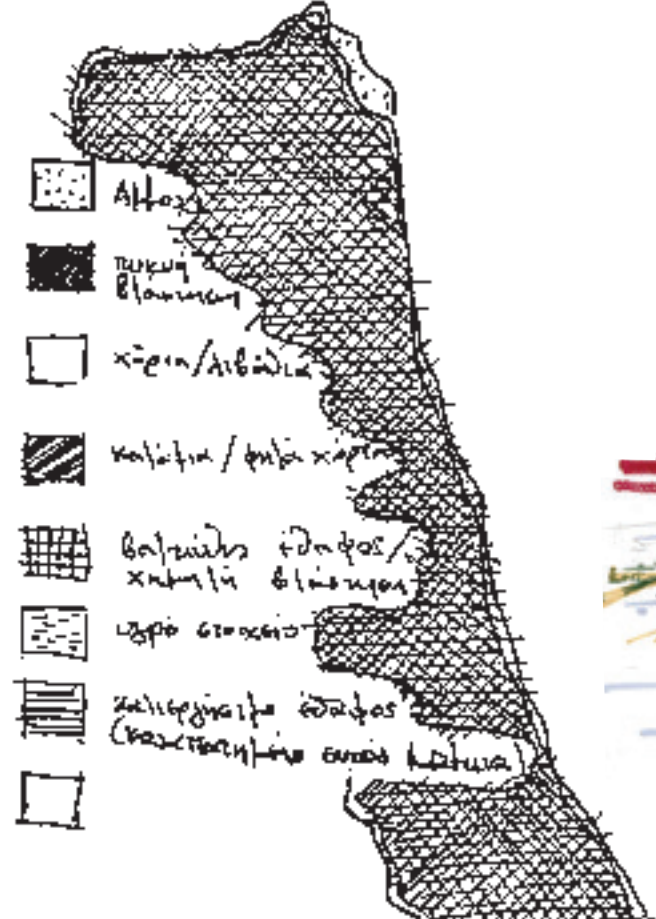
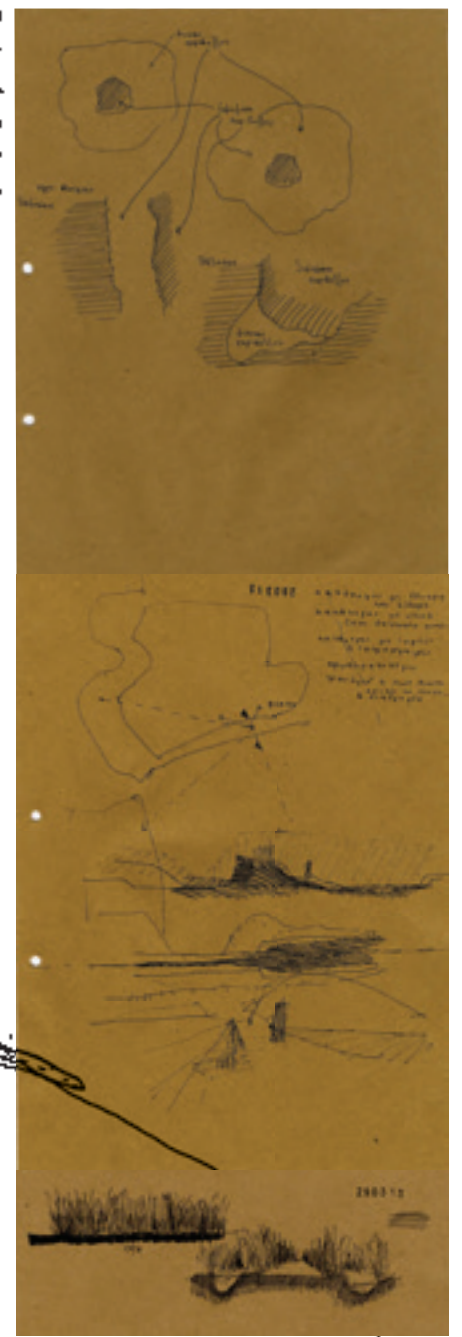
απειλούμενο
οικοσύστημα
αμμοθινών

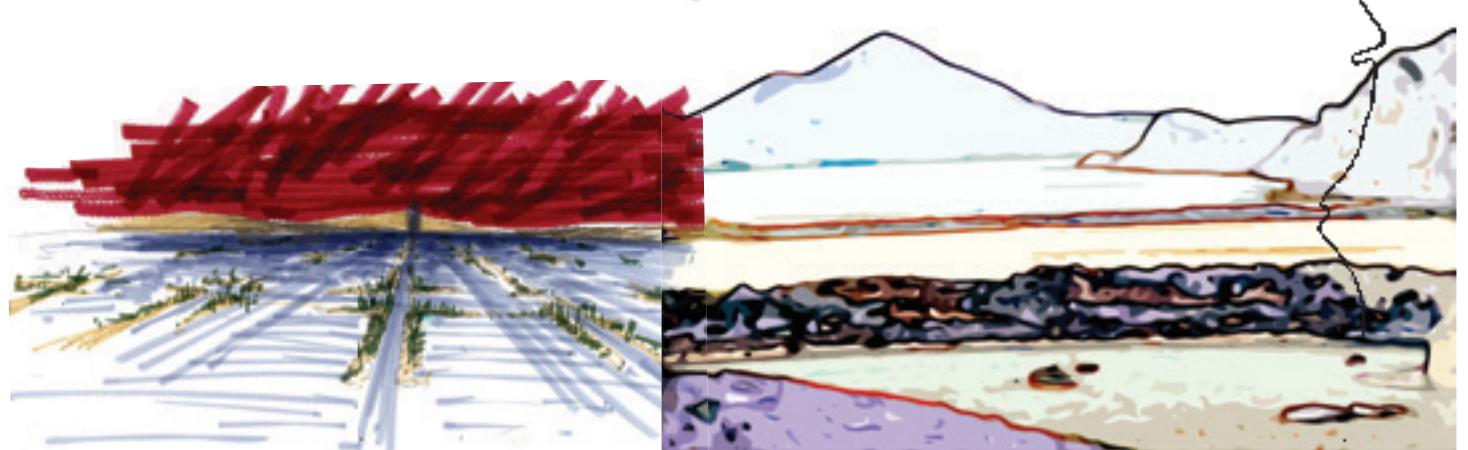
ζώνη χαμαιλέοντα
αυξημένη κίνηση οχημάτων

260713

- Αιόλα
- πυκνή βλάστηση
- κέρμα/λιβάδια
- καλύψα/φύλα κέρμα
- βαλκόνια έδαφος/χαμηλά βλάστηση
- λεπτό στρώμα
- κλιμακωτό έδαφος (κατασκευή από σπαστά λίθια)
-

Αφήνεται στη σιωπή που το νερό επιβάλλει, μεταμορφώνεται και μοιάζει τώρα απορροφημένο από ένα γεγονός που δεν είχε προβλεφθεί.*

ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Εξετάζοντας διεξοδικά τις παραπάνω παθογενείς καταστάσεις, καταρτίζεται σχέδιο γενικής διάταξης με στόχο την εξάλειψη των παθογενειών αυτών, που θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση αυτού του τόσο μοναδικού υδροβιότοπου.

Ετσι λοιπόν:

Αρχικά θεσπίζεται φορέας διαχείρισης του υδροβιότοπου Γιάλοβας και προβλέπονται όλες οι απαραίτητες λειτουργικές, διοικητικές και προγραμματικές του ανάγκες.

Παύεται η γενική διέλευση οχημάτων και δημιουργούνται δυο εξωτερικοί χώροι στάθμευσης. Εξαιρείται μόνο η διέλευση βοηθητικών οχημάτων του φορέα διαχείρισης.

Οργανώνονται στα πλαίσια του φορέα διαχείρισης κόμβοι εντός των ορίων του, που περιλαμβάνουν θεματικές, ενημερωτικές και εκπαιδευτικές ενότητες σχετικές με τον υδροβιότοπο, καθώς και βοηθητικές προς τους επισκέπτες λειτουργίες, όπως ξενώνες για φιλοξενούμενο επιστημονικό προσωπικό, κατασκήνωση, αναψυκτήρια, χώρους εστίασης και έτοιμου φαγητού.

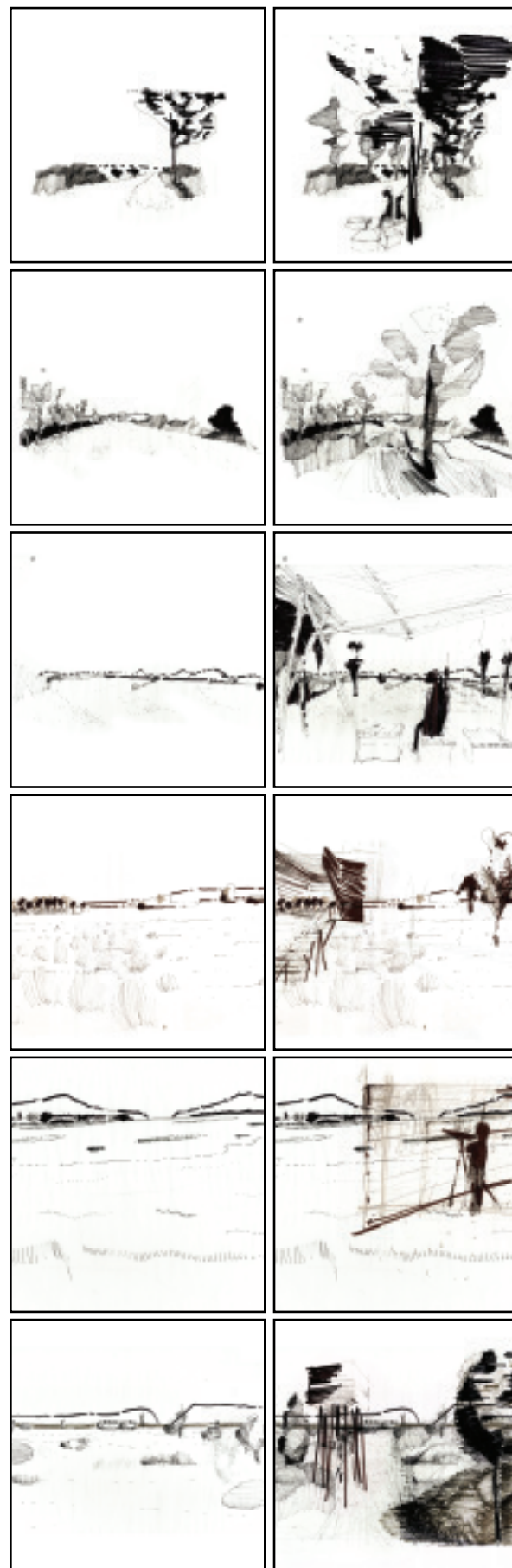
Οργανώνονται διακριτές διαδρομές μέσα στον υδροβιότοπο με εκπαιδευτικό, ιστορικό/αρχαιολογικό και ερευνητικό χαρακτήρα, καθώς και διαδρομές αναψυχής και παραλαμβάνουν κινήσεις πεζών, ποδηλάτων και ΑΜΕΑ όπου κρίνεται κατάλληλο αντιστοίχως. Στο πλαίσια της οργάνωσης των ποδηλατοποριών δημιουργούνται σημεία παραλαβής-παράδοσης ποδηλάτων σε κατάλληλα σημεία. Οι διαδρομές είναι κατά βάση κυκλικές και ταξινομούνται σε ανάλογα με το μέγεθος, δυσκολία τους, και το στόχο που επιτελούν. παράλληλα υποδιαιρούνται σε μικρότερους γραμμικούς βρόγχους αυτοτελών διαδρομών.

Προτείνεται θαλάσσια διαδρομή από το χωριό Γιάλοβα με συγκεκριμένες στάσεις στο θαλάσσιο μέτωπο του υδροβιότοπου και την εξαιρετικού φυσικού κάλλους παραλία Βοϊδοκοιλιά. Οργανώνονται σημεία στάσης και ξεκούρασης ανά τακτές αποστάσεις (δέκα λεπτά χαλαρής πεζοπορίας) σε όλο το μήκος των διαδρομών.

Δημιουργούνται σειρά παρατηρητηρίων και τοίχων παρατήρησης στα σημεία που είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση των αντίστοιχων ειδών.

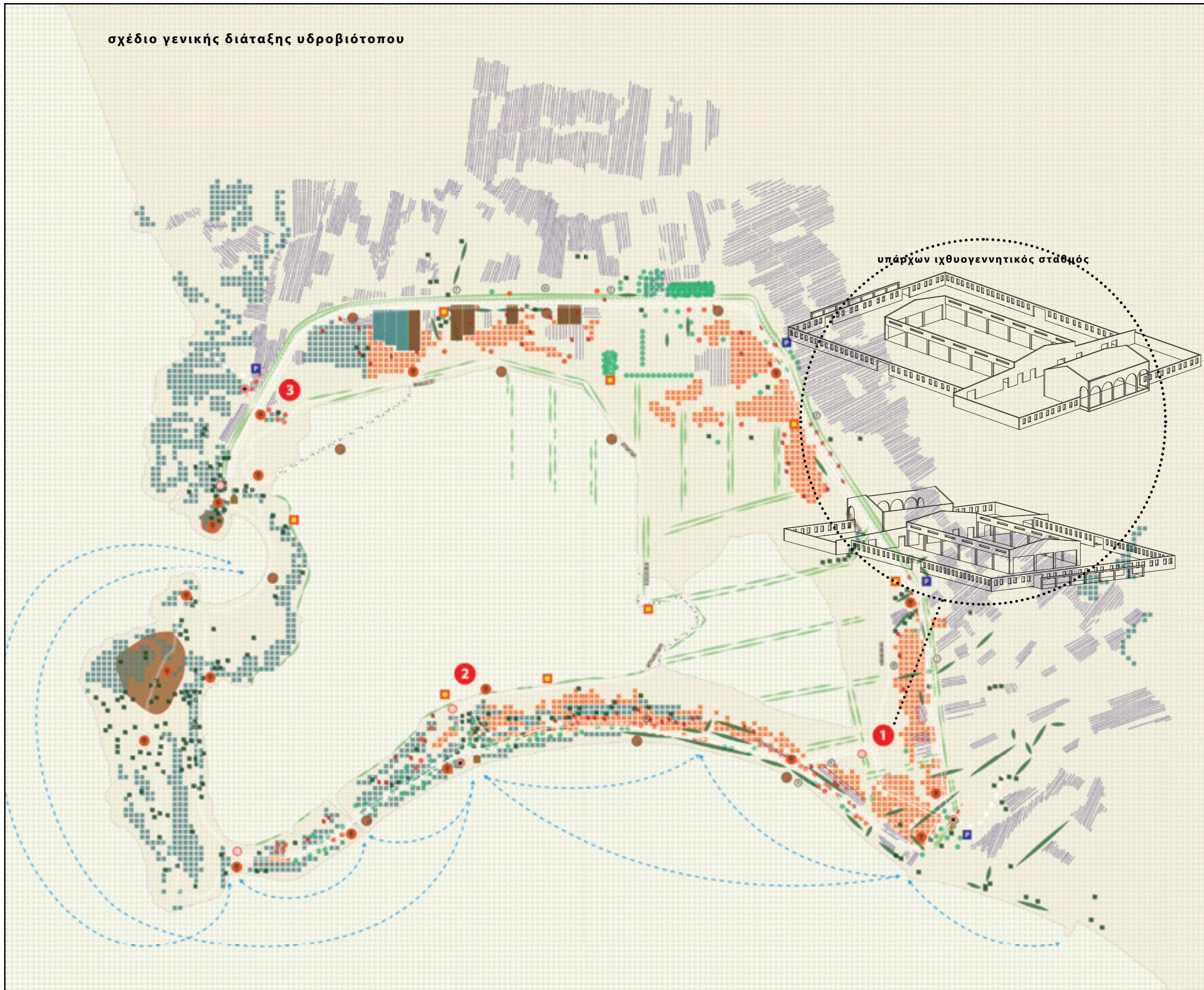
Συνολικά οι διαδρομές δημιουργούνται με κριτήριο την καλύτερη γνωριμία με το τοπίο, την χλωρίδα, πανίδα και ορνιθοπανίδα του υδροβιότοπου, αλλά και με όλα του τα οικοσυστήματα, με τρόπο όμως που σε καμία περίπτωση να μην είναι επιβαρυντικός και να αφήνει οποιουδήποτε είδους μόνιμο αποτύπωμα στον υδροβιότοπο.

Γίνεται γενική μελέτη των σημάνσεων και διάκριση τους σε κατευθυντήριες, σε αρχαιολογικές και ενημερωτικού χαρακτήρα. Οι τελευταίες αφορούν τόσο στα είδη χλωρίδας,

σκίτσα "πριν και μετά" σε διάφορα σημεία του σχεδίου γενικής διάταξης

σχέδιο γενικής διάταξης υδροβιότοπου

	τοίχος παρατήρησης πουλιών
	σημείο παράδ/παραλ ποδηλάτων
	σημείο παράδοσης ποδηλάτων
	πύργος παρατήρησης πουλιών
	σημείο στάσης
	καντίνα αναψυκτήριο
	χώρος στάθμευσης
	σημείο ενημέρωσης
	προτεινόμενο σημείο ευκαλύπτου
	προτεινόμενη υψηλή βλάστηση
	προτεινόμενη συστάδα δέντρων
	προτεινόμενη θέση μακίας βλάστησης
	περιοχή βιολογικής καλλιέργειας
	φυτώριο ειδ. μεσογειακής βλάστησης
	υπάρχων ευκάλυπτος
	υπάρχουσα υψηλή βλάστηση
	υπάρχουσα συστάδα δέντρων
	υπάρχουσα μακία βλάστηση
	υπάρχουσα θέση ελαιώνων
	υπάρχουσα θέση καλαμιώνων

πανίδας και ορνιθοπανίδας όσο και στα ευρύτερα οικοσυστήματα, όσο και σε ειδικές αναφορές στην περιοχή και το τοπίο.

Παράλληλα δίνεται μεγάλη έμφαση στην οργανωμένη φύτευση με στόχο την επαναφορά οικοσυστημάτων χλωρίδας σε προγενέστερα επίπεδα όπου η ανθρωπογενής επέμβαση ήταν μικρότερη. Ετσι, λαμβάνοντας υπόψη περιοχές όπου μπορούμε να χαρακτηρίσουμε παρθένες προχωράμε σε ελεγχόμενη επανάληψη των στοιχείων τους, σε περιοχές με μεγάλες αλλοιώσεις που ταυτόχρονα είναι σημαντικές για την ανασυγκρότηση του χαρακτήρα του τοπίου και των οικοσυστημάτων. Για το λόγο αυτό, δημιουργούνται και ειδικά φυτώρια μεσογειακής μακίας βλάστησης με είδη προερχόμενα από υπάρχον οικοσύστημα, με σκοπό να επανατροφοδοτήσουν το επεκτεινόμενο οικοσύστημα αλλά και την τροφοδοσία άλλων αντίστοιχων οικοσυστημάτων σε άλλες περιοχές. Παράλληλα μελέτες φυτεύσεων πραγματοποιούνται με στόχο την αντιληπτικής/αισθητηριακή ενίσχυση της τοπικής ανάγνωσης του υδροβιότοπου. Ετσι με άξονα νέες φυτεύσεις άλλοτε γραμμικές και άλλοτε σημειακές δίνεται διακριτική έμφαση σε βασικά τοπιακά χαρακτηριστικά, που θεωρούνται προς την κατεύθυνση της πληρέστερης ανάγνωσης του τοπίου. Στη συνέχεια, γίνεται μελέτη φυτεύσεων με καθαρά χρηστικό χαρακτήρα, που κατά βάση είναι η σκίαση. Τέλος, δημιουργούνται περιοχές βιολογικών καλλιεργειών στις οποίες εξασφαλίζεται η συμμετοχή επισκεπτών στις διαδικασίες της καλλιέργειας και της συγκομιδής. Τα παραγόμενα προϊόντα χρησιμοποιούνται στους χώρους εστίασης, εστιατορίων και αναψυκτηρίων καθώς και σε πωλητήριο.

ΚΟΜΒΟΙ 1,2,3

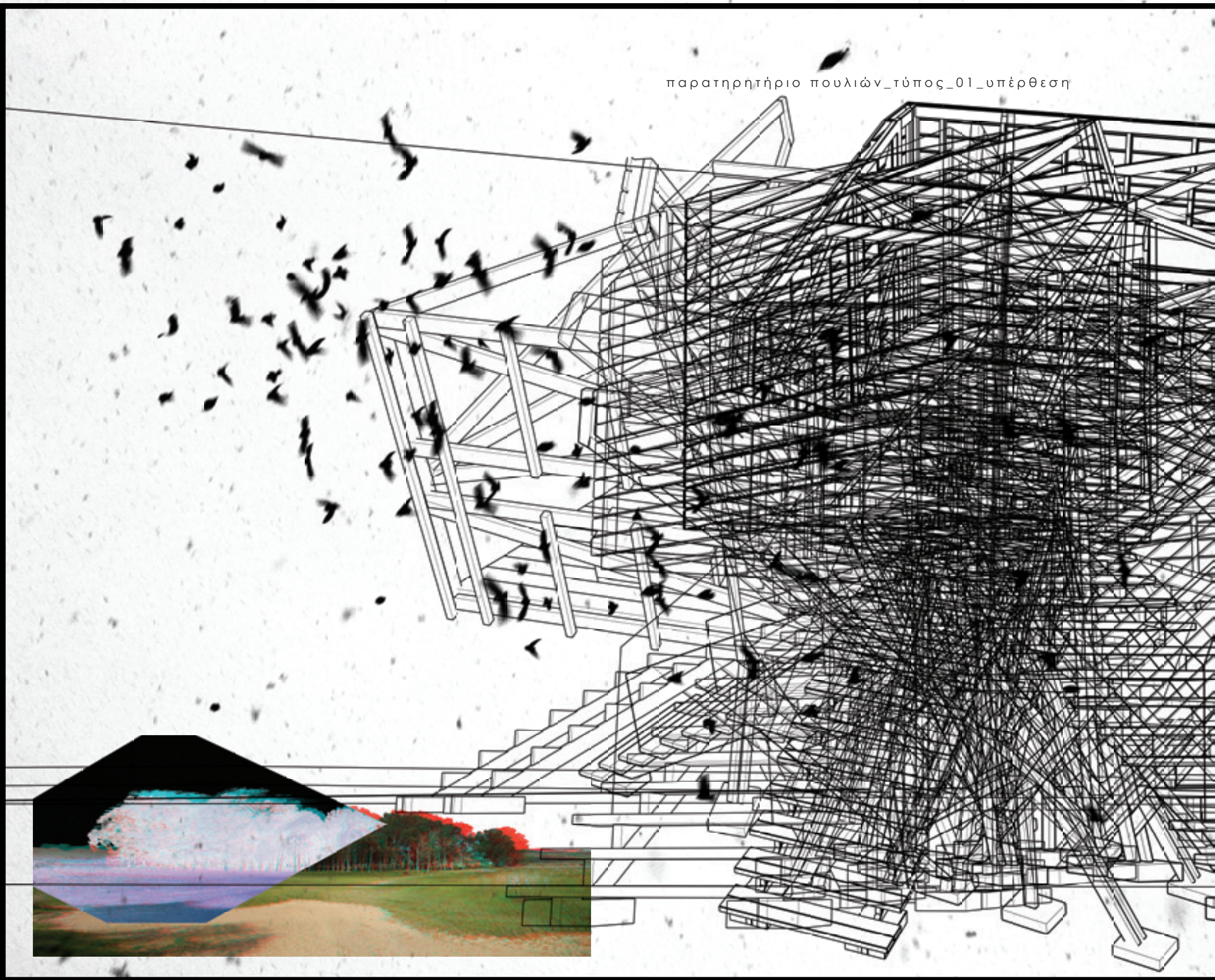
Οι τρεις κόμβοι αναλυτικότερα, αποτελούν ένα ενιαίο σύστημα στο οποίο αν και τυπικά μοιάζει να υπάρχει αρχή και τέλος πάνω σε μια γραμμική διαδρομή(καθώς τα δυο από τα τρία σημεία ταυτίζονται με τα δυο κεντρικά σημεία εισόδου) στην πραγματικότητα αποτελούν μέρη κυκλικών διαδρομών πάνω στον υδροβιότοπο και μπορούν να επισκεπτονται μεμονωμένα, σε σειρά, χωρίς σειρά ή και καθόλου.

Ο πρώτος κόμβος τοποθετείται στον εγκαταλελειμμένο ιχθυογενετικό σταθμό. Περιλαμβάνει τα γραφεία του φορέα διαχείρισης, μικρο ιατρείο για ζώα και κέντρο πρώτων βοηθειών, πωλητήριο και εστιατόριο με εξωτερικό χώρο τραπεζοκαθησμάτων και χώρος φιλοξενίας επισκεπτών επιστημόνων. Παράλληλα το μεγαλύτερο τμήμα του αξιοποιείται με τη δημιουργία ενός εκθεσιακού εκπαιδευτικού περιπάτου με μικρές θεματικές μονάδες που αφορούν την ιστορία του υδροβιότοπου, την χλωρίδα του, την εξέλιξη και την πτήση των πτηνών.

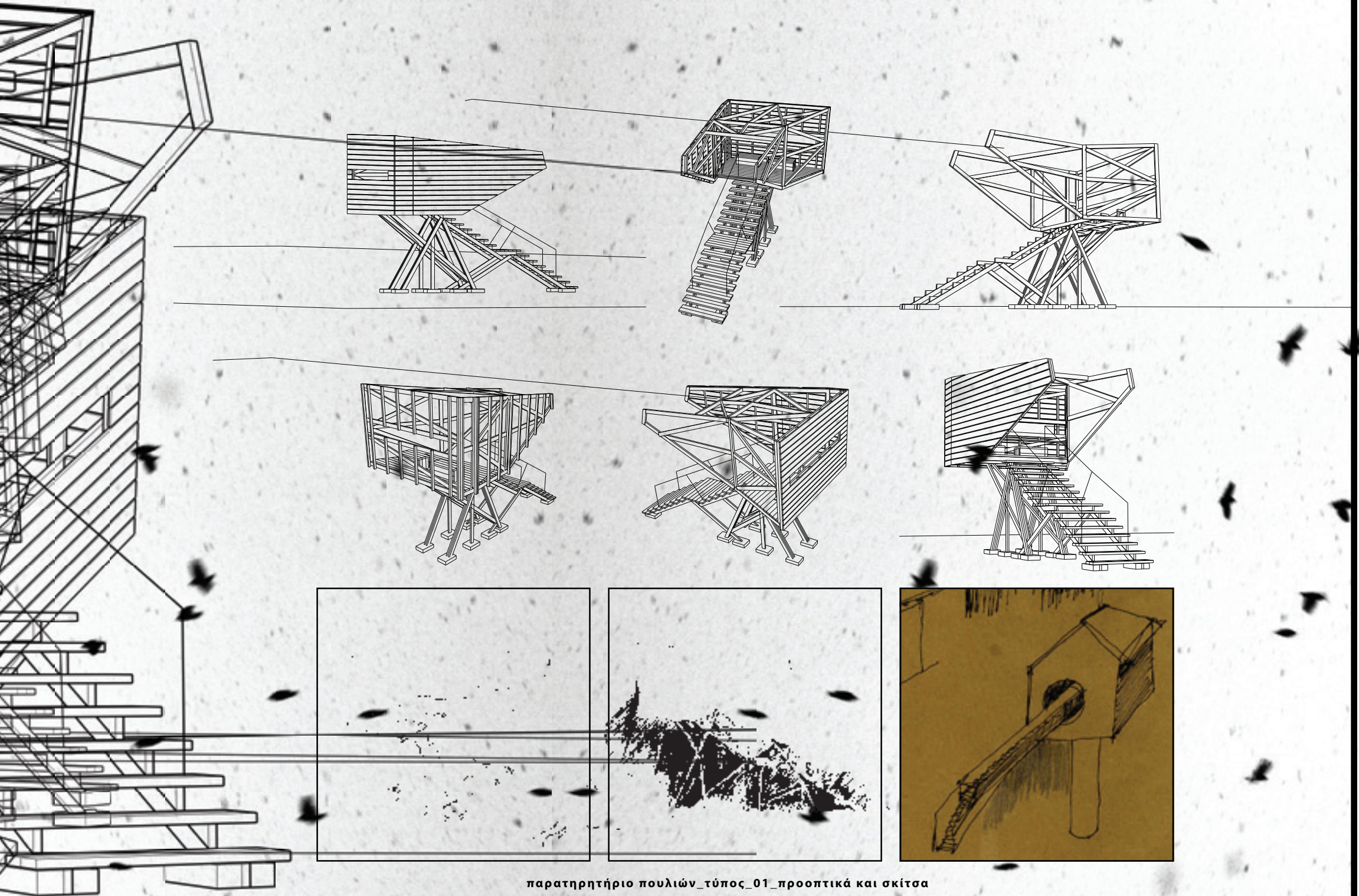
Ο δεύτερος κόμβος βρίσκεται στο μέσο περίπου της παραλιακής ζώνης και προς την πλευρά της λιμνοθάλασσας. Αναπτύσσεται σε συνάρτηση με το παλιό αντλιοστάσιο, το οποίο φιλοξενεί μέρος έκθεσης που αφορά το μεταναστευτικό ταξίδι των πτηνών. Το υπόλοιπο μέρος της έκθεσης διαμορφώνεται υπαίθρια με παραλίμνια κυκλική διαδρομή.

Ο τρίτος κόμβος βρίσκεται στην δεύτερη είσοδο του υδροβιότοπου, από την πλευρά της Βοΐδοκοιλιάς. Περιλαμβάνει αναψυκτήριο, εστιατόριο και μονάδα κατασκήνωσης με όλες τις υποδομές της. Τέλος αναπτύσσεται εκθεσιακό τμήμα με θεματική την αναπαραγωγή των πτηνών.

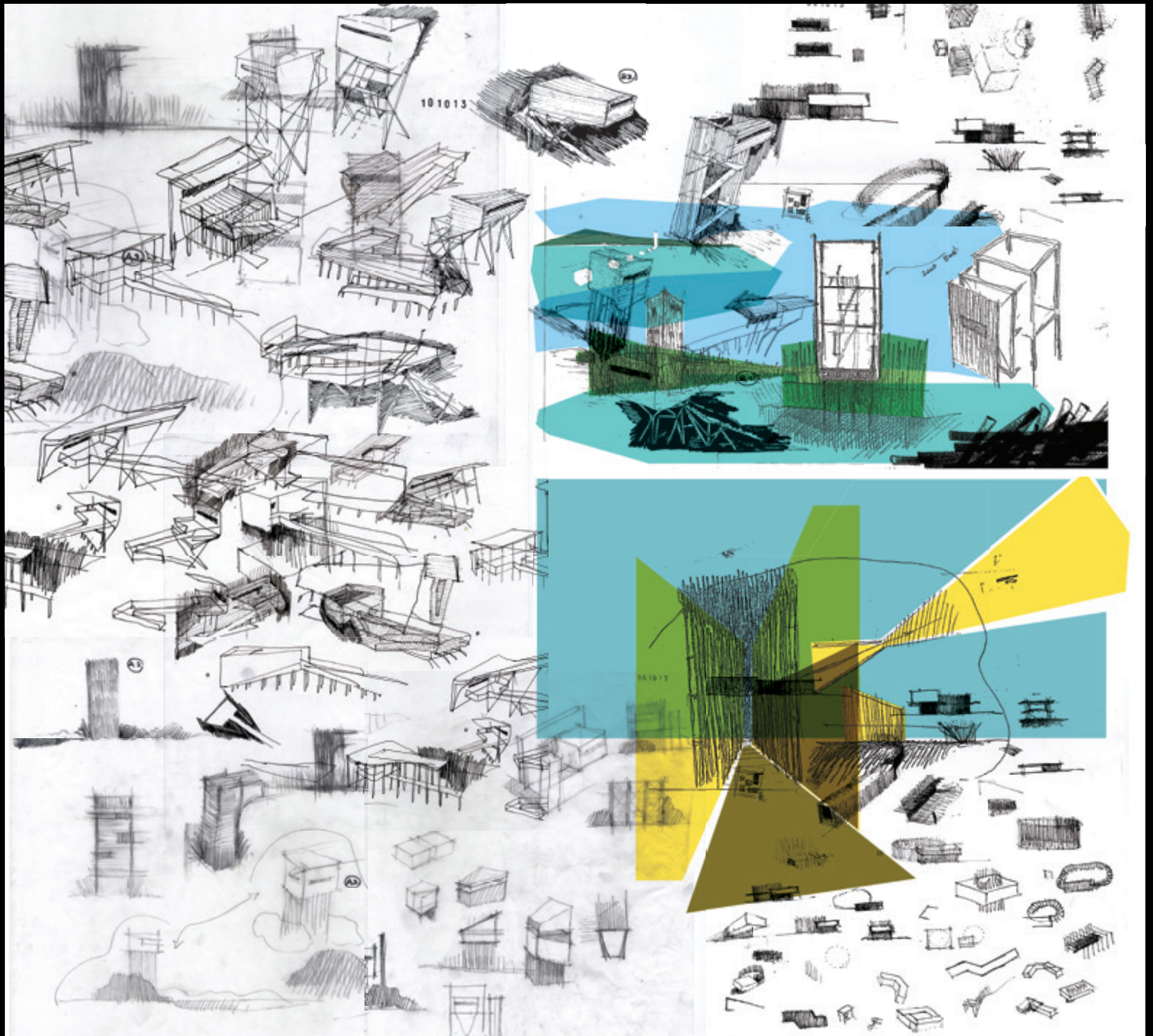
παρατηρητήριο πουλιών_τύπος_01_υπέρθυση

Οι κινήσεις των πουλιών συμπυκνώνονται σ' ένα τεράστιο τοπογραφικό διάγραμμα με διάστικτες υψομετρικές καμπύλες. Οι ήχοι των εμβίων εδώ δεν διαφέρουν από μια συζήτηση σε ανοιχτό εξώστη και το πλησίασμα της βάρκας από τον ερχομό του επισκέπτη στο σπίτι.*

παρατηρητήριο πουλιών_τύπος_01_προοπτικά και σκίτσα

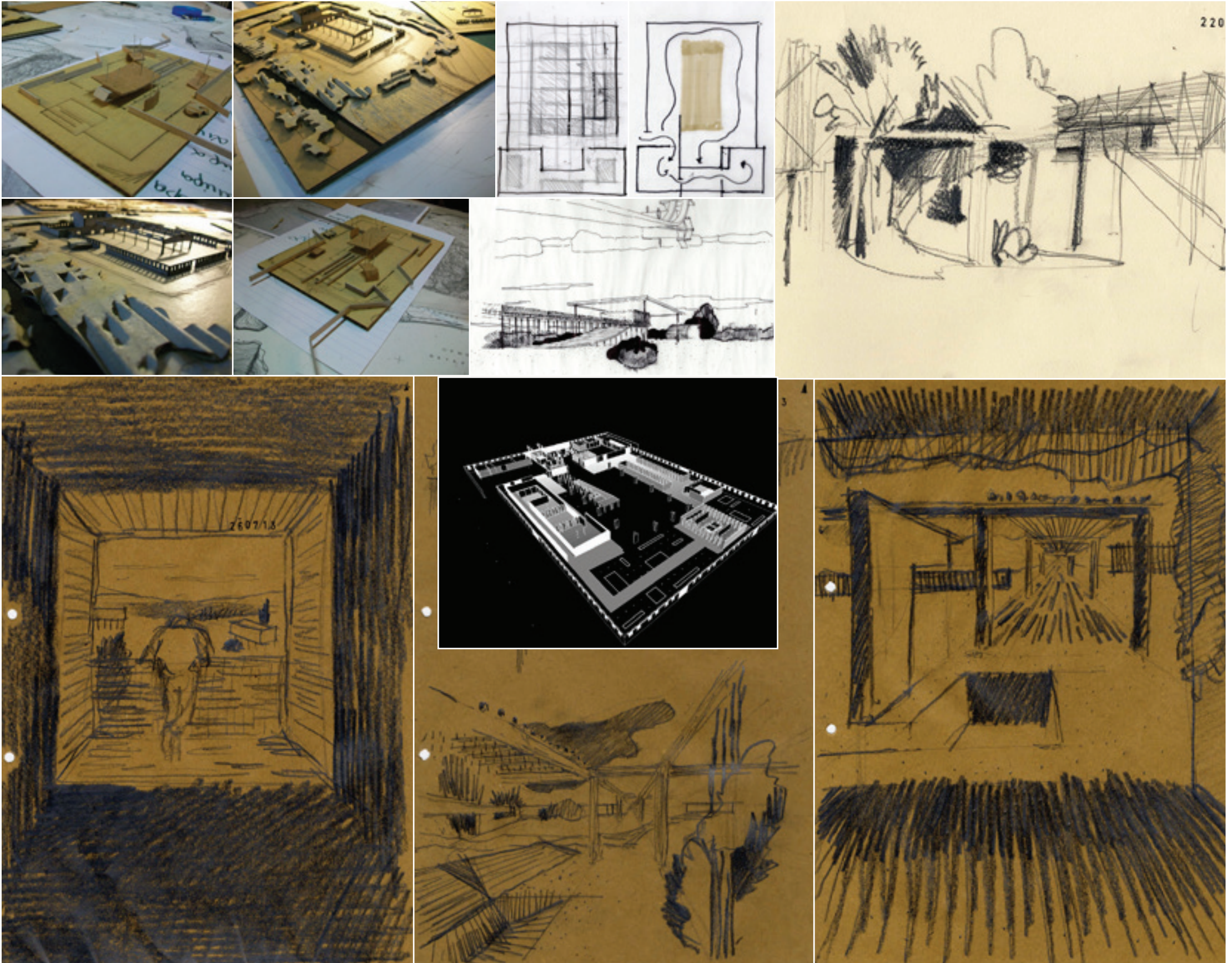

παρατηρητήριο_πουλιών_τύπος_02

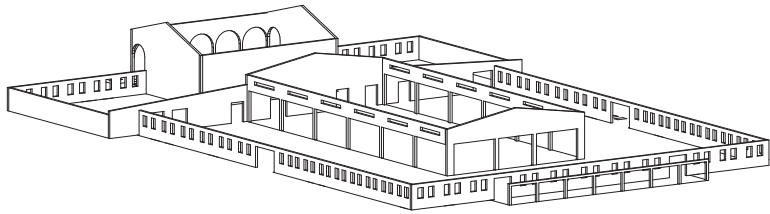
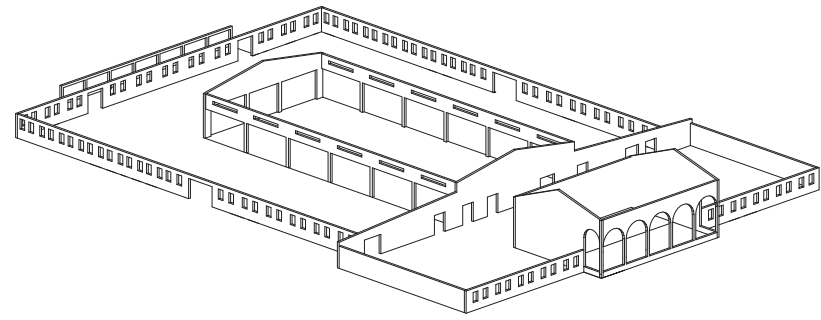

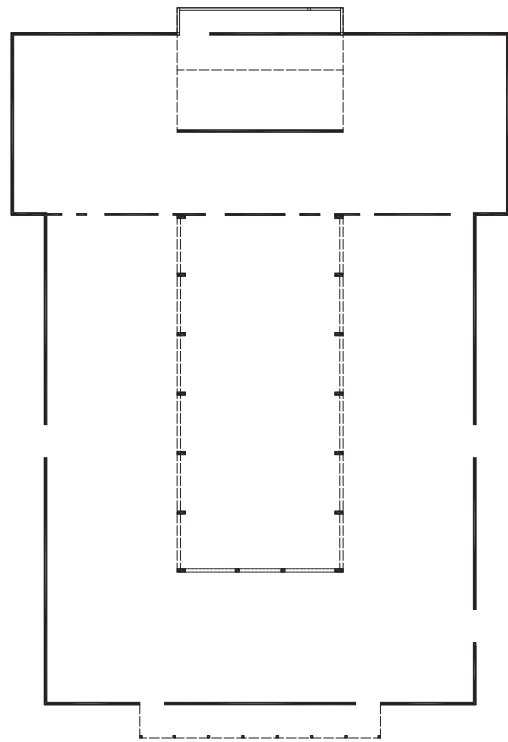
-σημείο_1_(ιχθυογεννητικός)_προσεγγίσεις-

- εγκαταλελειμμένος ιχθυογεννητικός σταθμός -

60 μ.

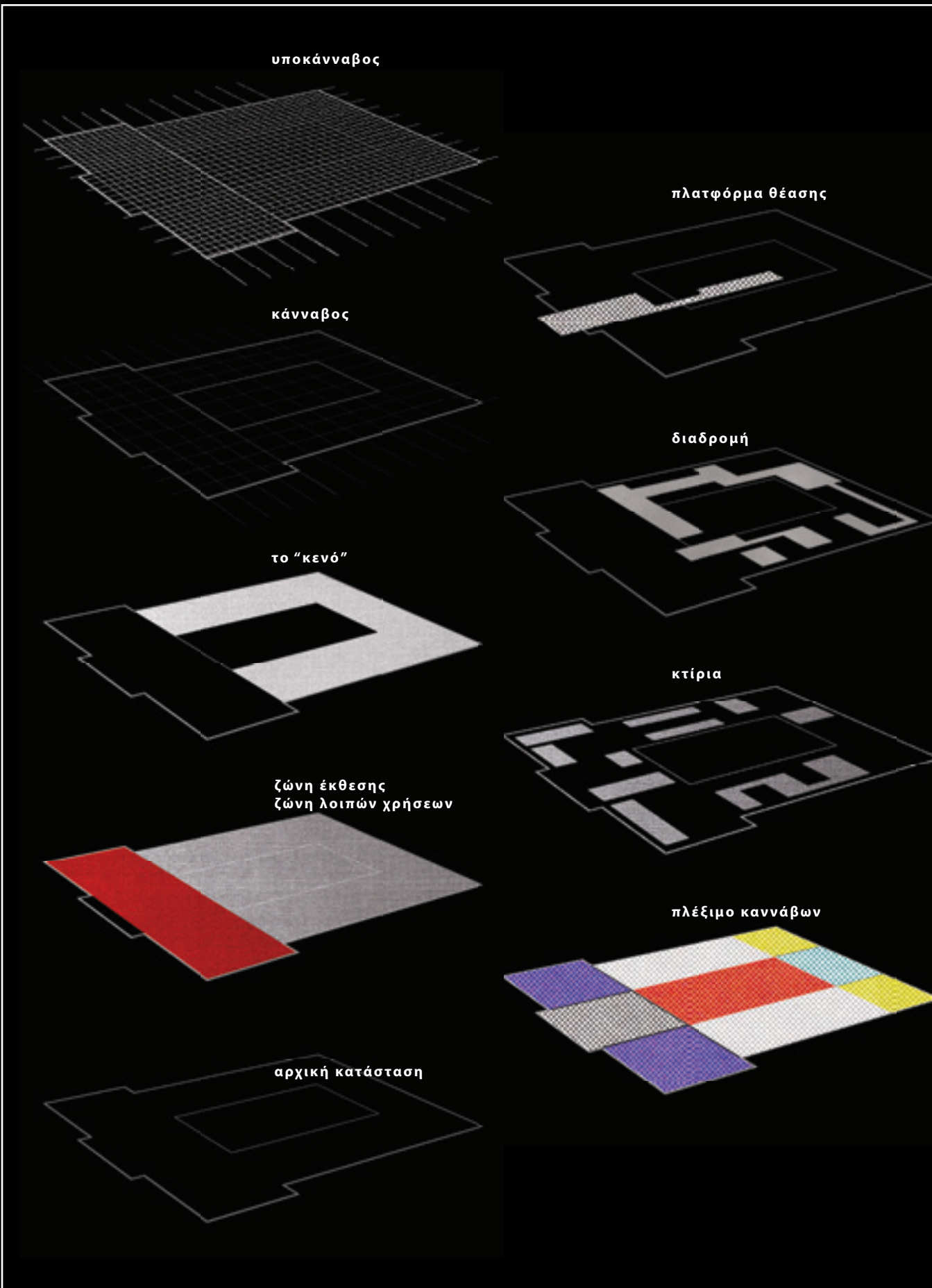
81 μ.

52 μ.

Στο σημείο όπου βρίσκεται ο εγκαταλελειμμένος ιχθυογεννητικός σταθμός πρόκειται να εγκατασταθούν τα γραφεία του φορέα διαχείρισης του υδροβιότοπου Γιάλοβας καθώς και το πρώτο μέρος της έκθεσης περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

Κεντρική ιδέα της σύνθεσης είναι ο «περίβολος». Προτείνεται δηλαδή η πλήρης αφαίρεση της υπάρχουσας μεταλλικής στέγης του κτιρίου σε συνδυασμό με τη διατήρηση του κελύφους ως «μνημείου στην ανθρώπινη ανοησία» και «υποδείγματος άκαιρης ανθρώπινης επέμβασης στο τοπίο». Η δημιουργία του περιβάλλοντος αυτού βρίσκει επίσης την αφετηρία της στην ιδιότητα του τοπίου την οποία αναφέραμε ως «αίσθηση του περικλειστού» και επιχειρεί να αναπαραγάγει έναν αντικατοπτρισμό αυτής, που να μεταφράζεται σε οικοδομικό όγκο. Το δέντρο, τέλος, που επιλέχθηκε να φυτευτεί εντός της δομής του περιβάλλοντος, ως μία ακόμα υπενθύμιση της ανθρώπινης επέμβασης στο τοπίο, είναι ο ευκάλυπτος, δηλαδή το δέντρο που κάποιος φύτεψαν συστηματικά εδώ για πρώτη φορά τη δεκαετία του '40.

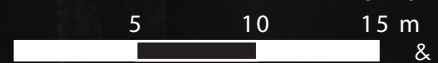
Η τοποθέτηση νέων διατάξεων εντός του υπάρχοντος κτιρίου αποφασίστηκε να έχει χαρακτήρα πλήρως αναστρέψιμο. Ολα τα κτίρια θα έχουν ως βασικό δομικό τους στοιχείο το ξύλο, με την εξαίρεση στοιχείων θεμελίωσης από σκυρόδεμα και ελαφρών πανέλων τύπου «σάντουιτς» στις οροφές. Η εσωτερική κιονοστοιχία του κτιρίου διατηρείται και ενισχύεται για λόγους ασφάλειας κατά την εγκάρσια κατεύθυνση με την προσθήκη καινούργιων υποστυλωμάτων.

Στον καθορισμό των θέσεων κτιρίων και φυτεύσεων ακολουθήθηκε ο καννάβος του υπάρχοντος κτιρίου, με τις διάφορες, κάθε φορά παραλλαγές του. Ταυτόχρονα ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην τοποθέτηση των οικοδομικών όγκων με τέτοιο τρόπο ώστε να διαμορφώνονται κατάλληλοι υπαίθριοι χώροι, οι οποίοι εκλαμβάνονται ως εξίσου σημαντικοί ή και σημαντικότεροι από τους κλειστούς χώρους. Οι υπαίθριοι χώροι αυτοί εξυπηρετούν συγκεκριμένο σκοπό ο καθένας, έχουν προκαθορισμένο χαρακτήρα και χρησιμεύουν ως χώροι εκθέσεων, στάσης, κίνησης ή υπαίθριων εκδηλώσεων.

κάτοψη ισογείου

χώρος υποδοχής	.1	9. γραφεία Φορέα Διαχείρισης Υδροβιότοπου
ιατρείο	.2	10. έκθεση_Μέρος_1: εισαγωγή
τουαλέτες	.3	11. έκθεση_Μέρος_2: βοτανικός κήπος
αναψυκτήριο	.4	12. κτίριο «φίλτρο»
πώλητήριο	.5	13. αίθουσα προβολών
υπαίθρια πλατφόρμα παρατήρησης	.6	14. έκθεση_Μέρος_3: αίθουσες ενημέρωσης σχετικά με τα πουλιά
κλιμακοστάσιο	.7	15. ράμπα
& κλειστή αίθουσα παρατήρησης ξενώνας επιστημονικού προσωπικού	.8	

Η είσοδος στη σύνθεση γίνεται από το σημείο στο οποίο το υπάρχον κτίριο διευρύνεται. Το σημείο αυτό υποδηλώνεται εξωτερικά από την τοποθέτηση δεντροστοιχίας ευκαλύπτων. Ο χώρος στον οποίο ο επισκέπτης πρωτοεισέρχεται περιέχει το κτίριο υποδοχής και ιατρείου, ενώ λειτουργεί ως χώρος αναδιανομής. Από εδώ υπάρχουν δύο δυνατότητες συνέχισης της πορείας.

Αν κινηθεί κανείς ανατολικά, μέσω της «σήραγγας» κάτω από την πλατφόρμα θέασης, περνάει ανάμεσα στις «δημόσιες» λειτουργίες του εστιατορίου και πωλητηρίου και φτάνει στην «πλατεία με τα τραπεζάκια», δηλαδή το χώρο ανάμεσα στην πτέρυγα του εστιατορίου, τον όγκο του πύργου παρατήρησης και του ξενώνα επισκεπτών. Ο πύργος παρατήρησης περιέχει κλιμακοστάσιο για τη γρήγορη πρόσβαση στην πλατφόρμα θέασης καθώς και κλειστή αίθουσα παρατήρησης πουλιών στην κορυφή του.

Από τη μεγάλη πλατεία έχει κανείς, κινούμενος ανατολικότερα, να φτάσει σε δεύτερη, μικρότερη πλατεία η οποία συνορεύει με την πτέρυγα των γραφείων του φορέα διαχείρισης υδροβιότοπου Γιάλοβας και με τον ξενώνα επισκεπτών που μπορεί να φιλοξενήσει επιστημονικό προσωπικό 3 ατόμων.

Επιστρέφοντας κανείς στον αρχικό χώρο υποδοχής μπορεί αυτή τη φορά να συνεχίσει νότια, εισερχόμενος στην εκθεσιακή ζώνη, δηλαδή ακολουθώντας την πορεία που καθορίζει το ξύλινο (ντεκ) πάτωμα. Η πορεία αυτή διαγράφει μια πλήρη περιφορά μέσα στο χώρο που ορίζεται από τον υπάρχοντα εξωτερικό τοίχο και την εσωτερική κιονοστοιχία. Τα περίπτερα ενημέρωσης έχουν τοποθετηθεί και διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε η κίνηση του επισκέπτη να είναι όχι μόνο εκθεσιακά αλλά και χωρικά μια πολυποίκιλη εμπειρία. Η σύνθεση θα μπορούσε σε μεγάλο βαθμό να θεωρηθεί μια μελέτη των διαφορετικών κάθε φορά σχέσεων μεταξύ κλειστών και ανοιχτών δομών και του τρόπου διασύνδεσης αυτών. Για παράδειγμα θα συναντήσει κανείς κλειστούς χώρους που επικοινωνούν μέσω ενδιάμεσου αιθρίου προς το οποίο παρουσιάζουν ανοίγματα καθ' όλο το μήκος, είτε υπαίθριους χώρους που περιχαράκωνονται από κλειστές πλευρές κτιρίων, είτε υπαίθριους χώρους που επικοινωνούν μέσω ενδιάμεσου κτιρίου ανοιχτού εκατέρωθεν κ.ο.κ.

Πιο συγκεκριμένα, λίγο μετά την αρχή της πορείας το αρχικό φαρδύ ξύλινο πάτωμα δίνει τη θέση του σε μακρόστενο διάδρομο που επιτρέπει την είσοδο στο πρώτο στεγασμένο τμήμα του εκθεσιακού χώρου. Ο χώρος αυτός, όπως και οι υπόλοιποι κλειστοί χώροι, μπορεί να διαμορφωθεί ελεύθερα με τη βοήθεια τροχήλατων ξύλινων πανέλων που χρησιμεύουν τόσο για την ανάρτηση ενημερωτικού υλικού όσο και για τη διαμόρφωση μικρότερων αιθουσών ενημέρωσης. Συνεχίζοντας την πορεία περνάει κανείς μέσω πολλαπλών ανοιγμάτων (που μπορούν να παραμένουν ορθάνοιχτα το καλοκαίρι ή, αντιθέτως, να κλείνουν το χειμώνα) σε αίθριο όπου συνεχίζεται η έκθεση, πριν εισέλθει ξανά σε κλειστή αίθουσα. Εδώ ξεκινάει διάδρομος που οδηγεί σε τρίτη στεγασμένη αίθουσα με δικό της υπαίθριο χώρο. Από αυτό το σημείο, «ωθείται» ο επισκέπτης προς το τέλος του πρώτου εκθεσιακού μέρους μέσα από μακρύ διάδρομο που φέρει ανοίγματα τύπου «πολεμίστρας» προσφέροντας οπτική επαφή με τα τμήματα της έκθεσης που έχει κανείς ήδη επισκεφτεί.

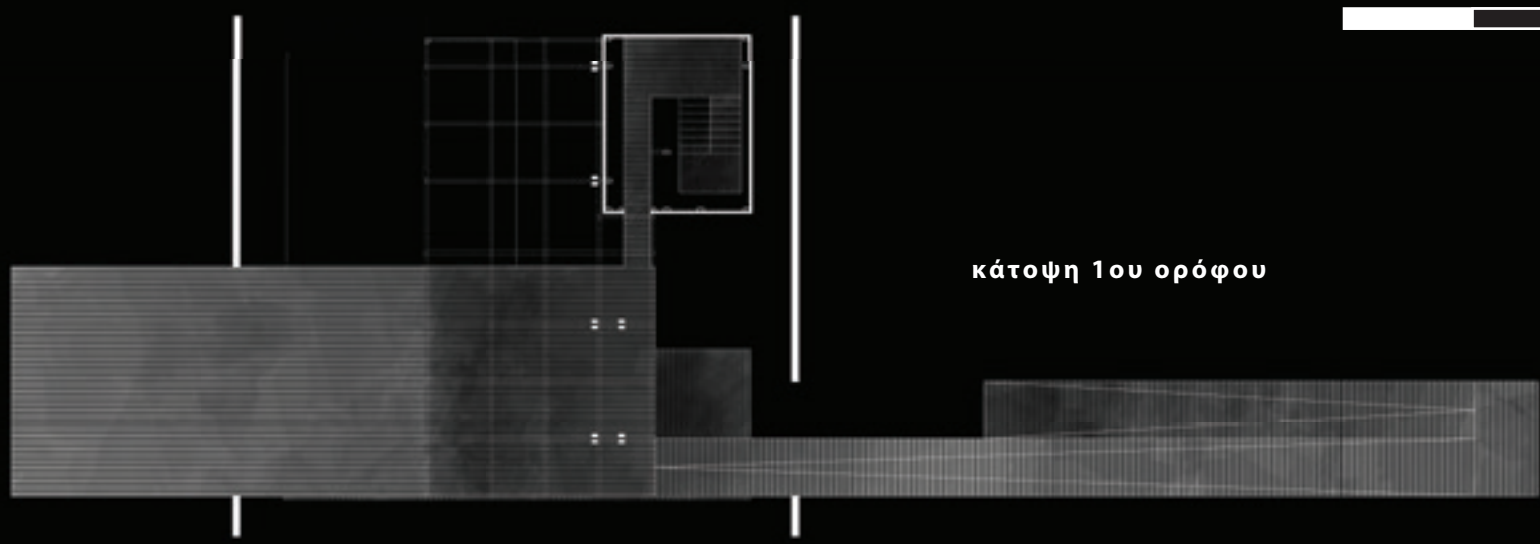
Στη συνέχεια ο επισκέπτης εισέρχεται στο δεύτερο κομμάτι της έκθεσης που αποτελείται από βοτανική έκθεση με δείγματα από το φυτικό πλούτο του υδροβιότοπου Γιάλοβας. Τα φυτά έχουν παραταχθεί είτε μεμονομένα, σε θέσεις που έχουν καθοριστεί πάνω στον κάρναβο, είτε με τη μορφή μεγαλύτερων φυτεμένων επιφανειών, για είδη που χρειάζονται όγκο για να αναδειχτούν. Μετά το πρώτο, υπαίθριο τμήμα της βοτανικής έκθεσης εισέρχεται κανείς σε κτίριο «φίλτρο», που τους καλοκαιρινούς μήνες ανοίγει τις αντικριστές πλευρές του διάπλατα για να επιτρέπει την απρόσκοπτη διέλευση των επισκεπτών από το αρχικό κομμάτι της βοτανικής έκθεσης στο επόμενο. Στο κτίριο αυτό θα υπάρχει ανηρτημένη πληροφορία σχετική με τη χλωρίδα της Γιάλοβας καθώς και δείγματα από τα είδη της έκθεσης προς πώληση. Περνώντας από την ξαφνική σκιά του κτιρίου «φίλτρου» βρίσκεται κανείς στο επίσης σκιερό τελικό κομμάτι της βοτανικής έκθεσης που περιλαμβάνει κάποια από τα δέντρα που απαντώνται στον υδροβιότοπο.

Το επόμενο κτίριο, που παρουσιάζει 4 κλειστές πλευρές αποτελεί αίθουσα προβολών όπου ο επισκέπτης θα έχει τη δυνατότητα με τη βοήθεια της μεγάλης οθόνης να ενημερωθεί περαιτέρω για τον υδροβιότοπο και τη ζωή των μεταναστευτικών πουλιών. Βγαίνοντας

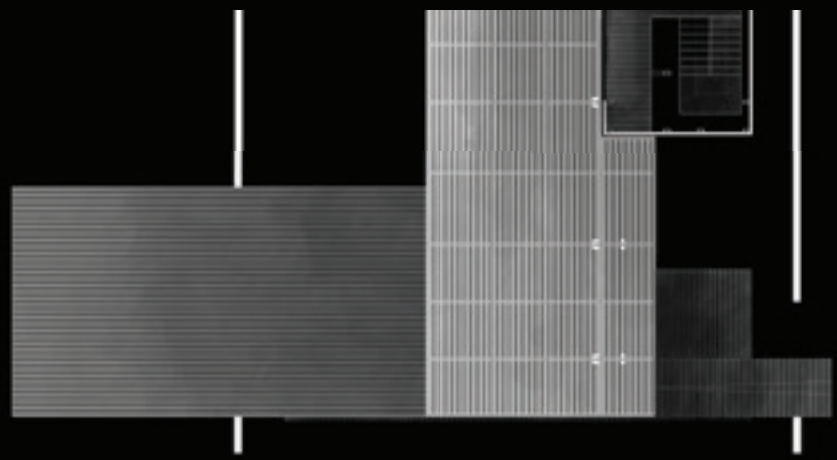
από την αίθουσα αυτή θα κατευθυνθεί προς το τελικό τμήμα της έκθεσης που ασχολείται ακριβώς με τη ζωή των μεταναστευτικών πουλιών και τη σημασία του υδροβιότοπου Γιάλοβας για την επιβίωσή τους. Εδώ έχουν αντιπαραταχθεί δύο μακρόστενα κτίρια κατά τις μακριές πλευρές τους, οι οποίες ανοίγονται πλήρως ή μια προς την άλλη, επιτρέποντας μια πιο ελεύθερη κίνηση στους κλειστούς και στον ενδιάμεσό τους υπαίθριο χώρο. Έτσι δίνεται πλήρης ελευθερία επιλογής της πορείας κίνησης και της σειράς με την οποία θα επισκεφτεί κανείς το διαθέσιμο εκθεσιακό υλικό.

Στο τέλος αυτής της ενότητας έρχεται κανείς σε επαφή με τμήμα του παλιού τοίχου του κτιρίου που, σε συνδυασμό με την ύπαρξη φύτευσης εδώ, σηματοδοτεί το τέλος της έκθεσης και τη στροφή προς τον κενό κεντρικό χώρο. Ο χώρος αυτός έχει κάνει αισθητή την παρουσία του στον επισκέπτη από την αρχή της βόλτας και καθ' όλη τη διάρκεια αυτής μέσω οπτικών φυγών, χωρίς όμως, πριν από αυτό το σημείο, να καθοδηγείται κανείς ενεργά να τον επισκεφθεί. Πρόκειται για ένα μεγάλο «κενό» στο κέντρο της σύνθεσης, ένα «σημείο μη επέμβασης» που επιτρέπει τη βίωση του κτιρίου στην κατάσταση εγκατάλειψης στην οποία το οδήγησε ο άνθρωπος, ένα χώρο χωρίς χρηστικό αλλά μόνο συμβολικό περιεχόμενο. Κατ' εξαίρεση το κενό αυτό μπορεί να πληρωθεί από πολιτιστικές εκδηλώσεις που θα φιλοξενηθούν εδώ, κάτω από προσωρινές διατάξεις σκίασης που αναρτώνται σε μόνιμους μεταλλικούς στύλους. Ταυτόχρονα στη δυτική πλευρά του χώρου αυτού δεσπόζει η ράμπα που οδηγεί στο τελικό στάδιο της διαδρομής, δηλαδή στην πλατφόρμα θέασης και παρατήρησης πουλιών. Έτσι ο θεατής, φτάνοντας στο τέλος μιας ενημερωτικής εμπειρίας, βλέπει να ανοίγεται μπροστά του το ίδιο το αντικείμενο της πληροφορίας, δηλαδή ο ζωντανός υδροβιότοπος. Τμήμα της πλατφόρμας θέασης καλύπτεται από στέγαστρο ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ηλιοπροστασίας κατά τους θερινούς μήνες. Στη συνέχεια, μέσω μικρής γέφυρας μπορεί κανείς από εδώ να πάρει το κλιμακοστάσιο που οδηγεί στο επίπεδο της πλατείας και του εστιατορίου-πωλητηρίου, ολοκληρώνοντας με αυτό τον τρόπο την περιήγηση...

5 10 15 m

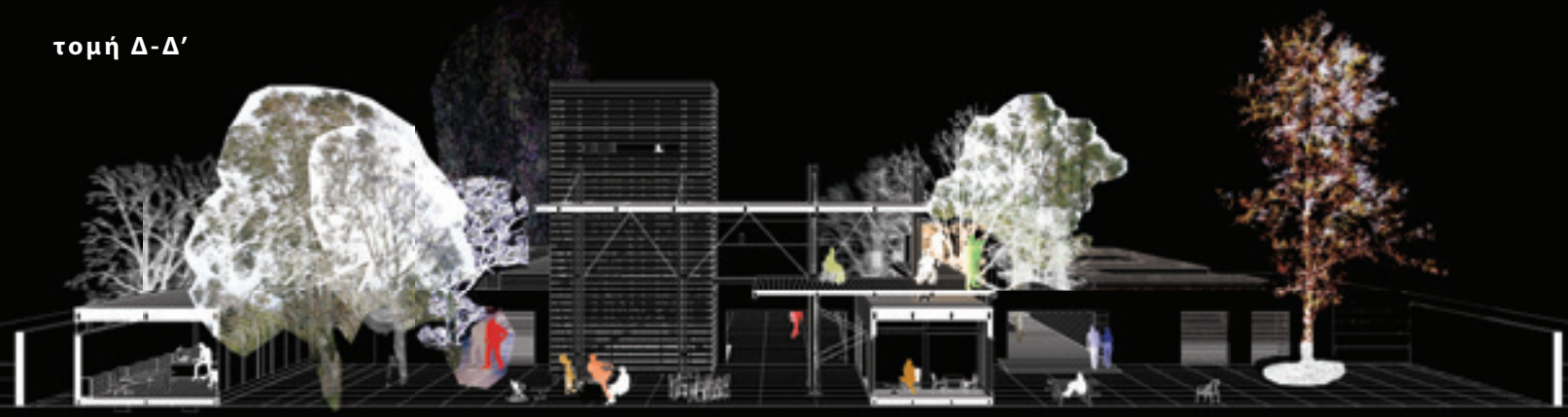

κάτοψη 1ου ορόφου

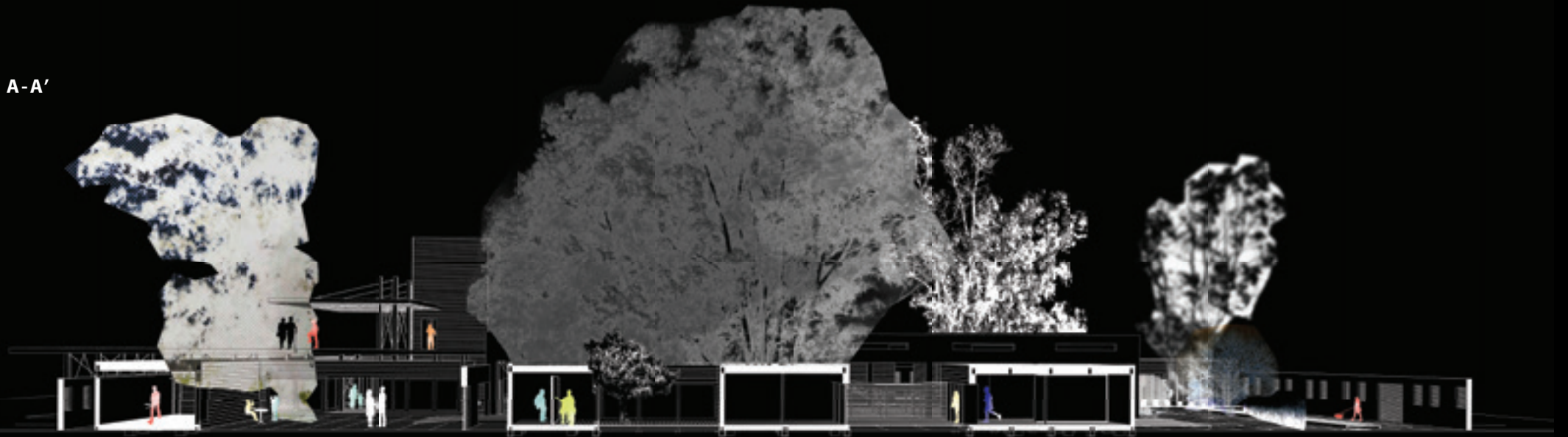

κάτοψη 2ου ορόφου

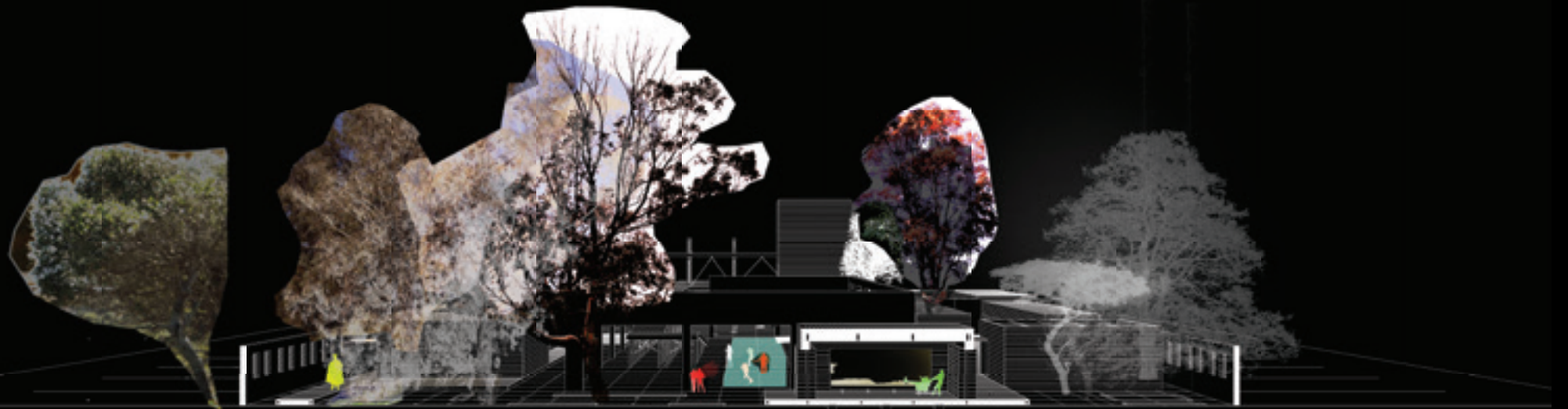
τομή Δ-Δ'

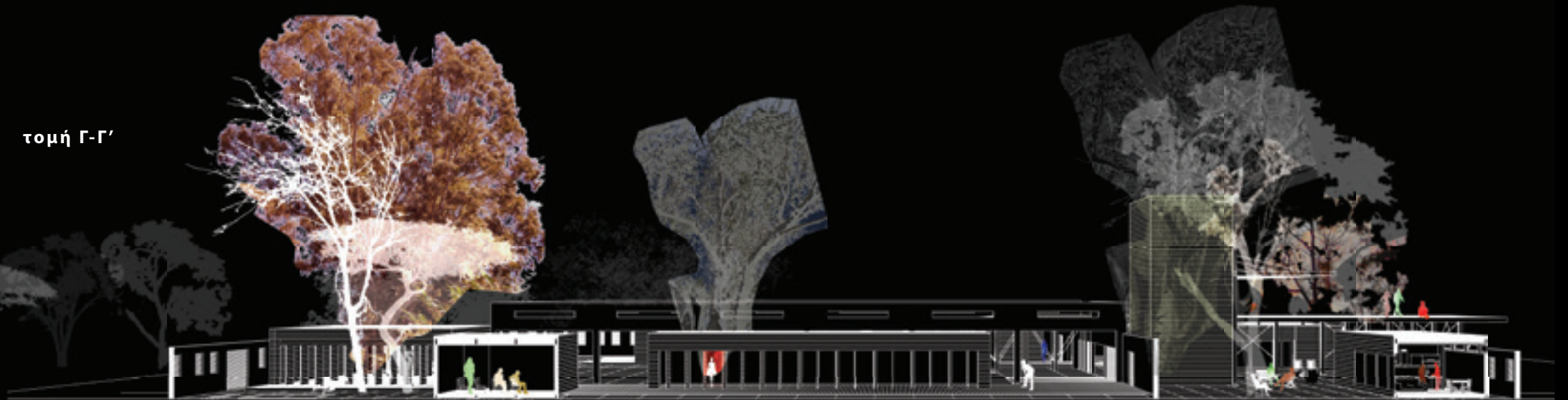
τομή Α-Α'

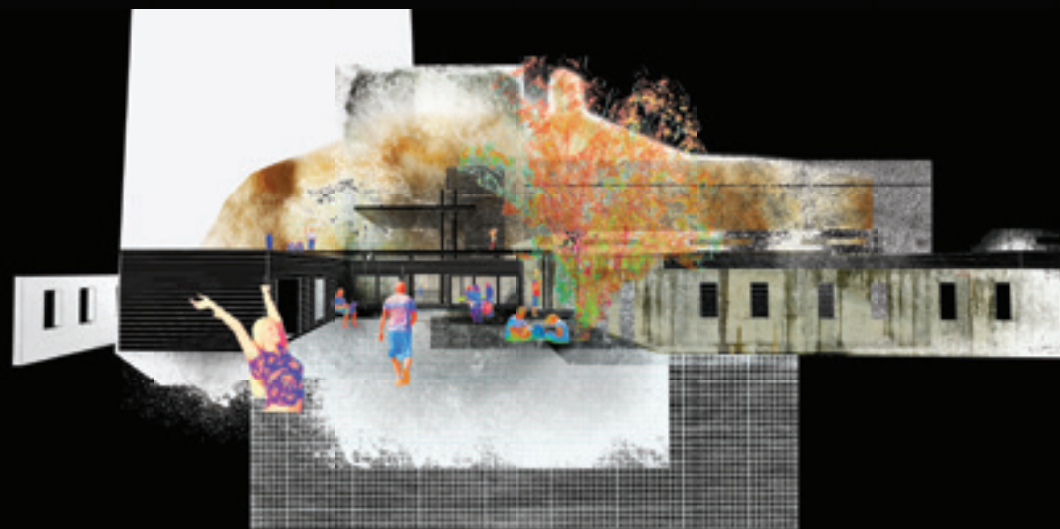
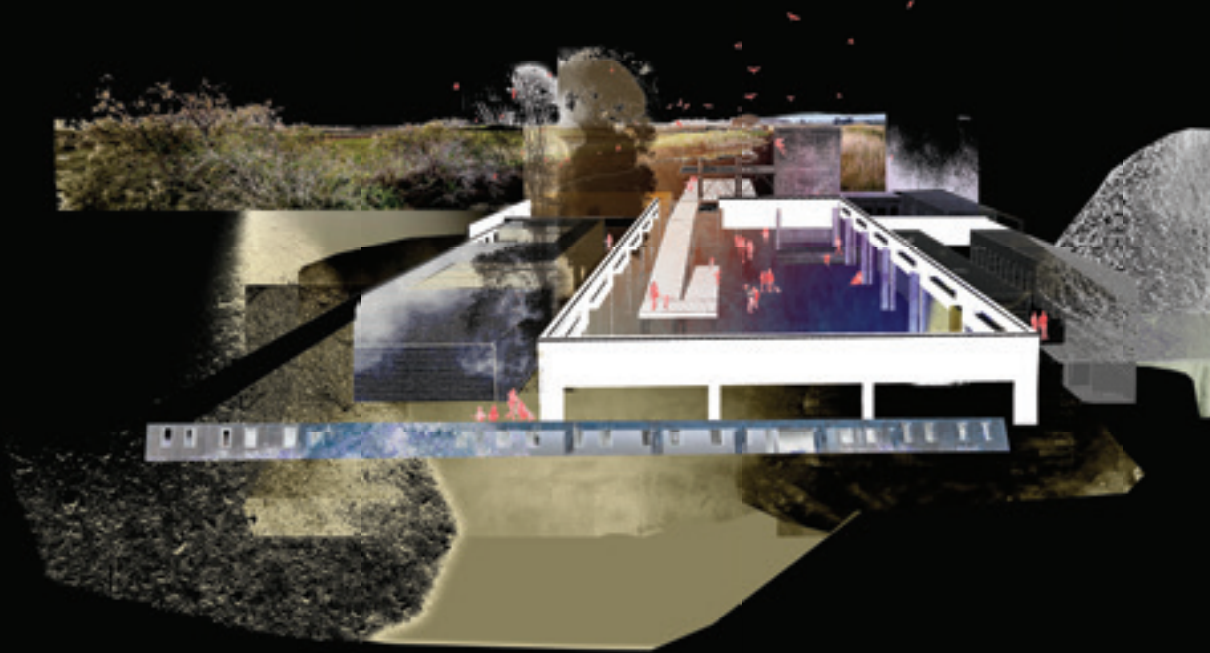
τομή Β-Β'

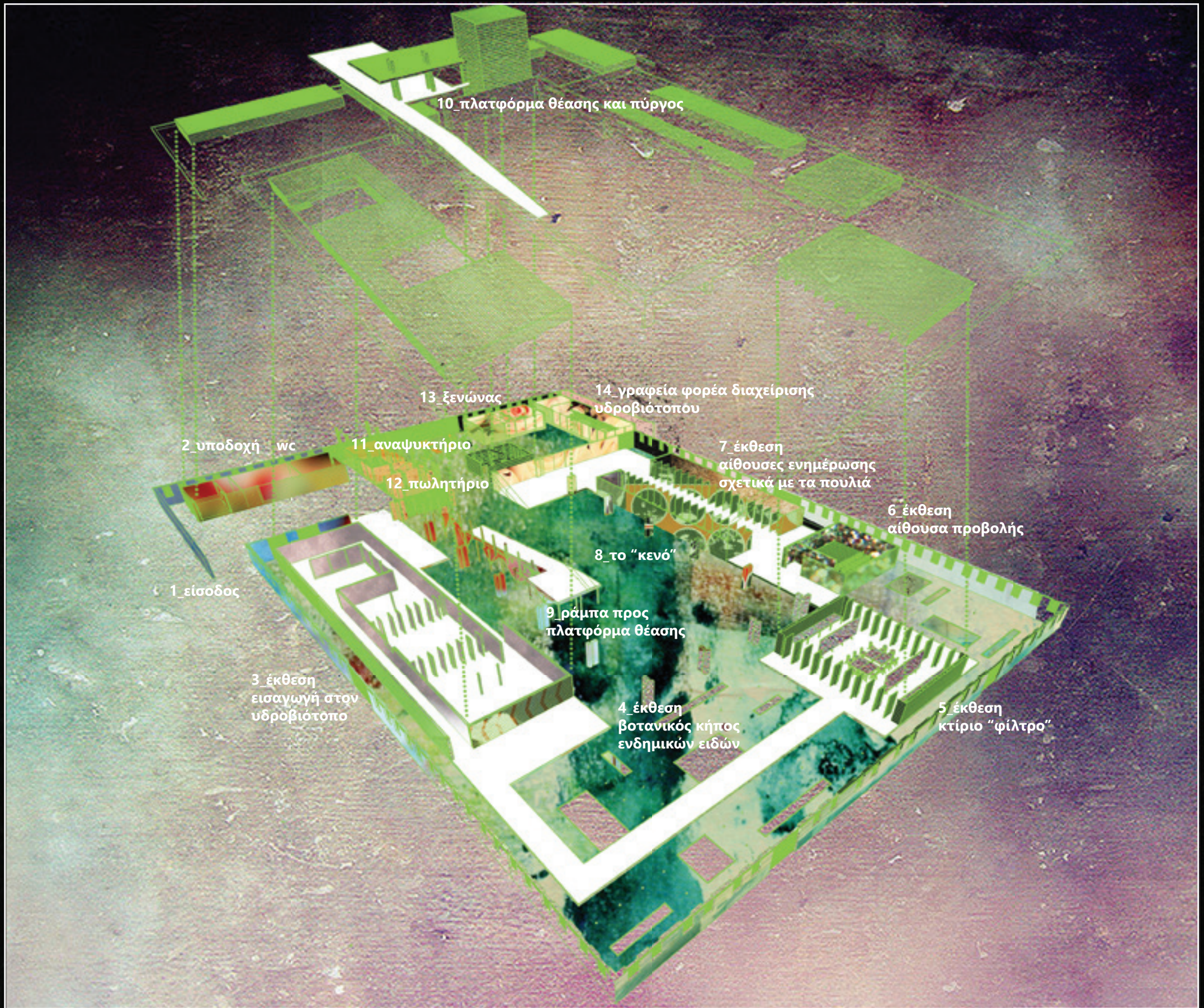

τομή Γ-Γ'

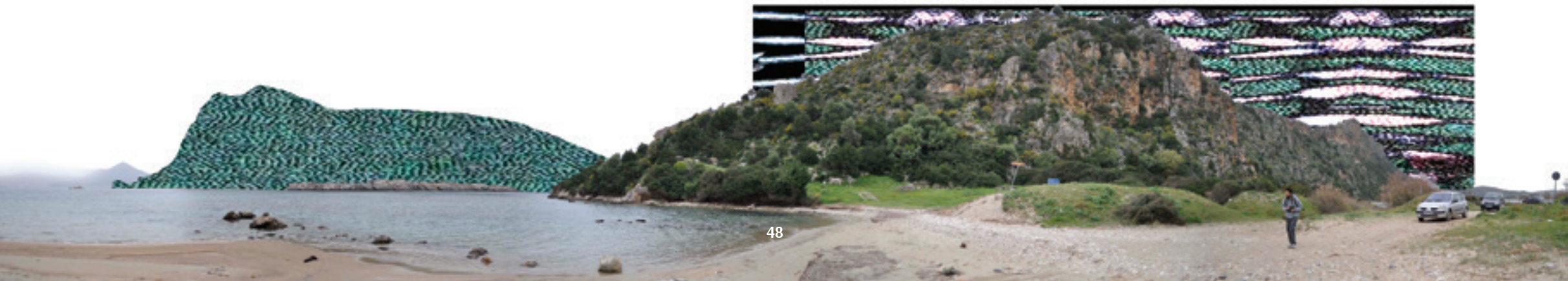
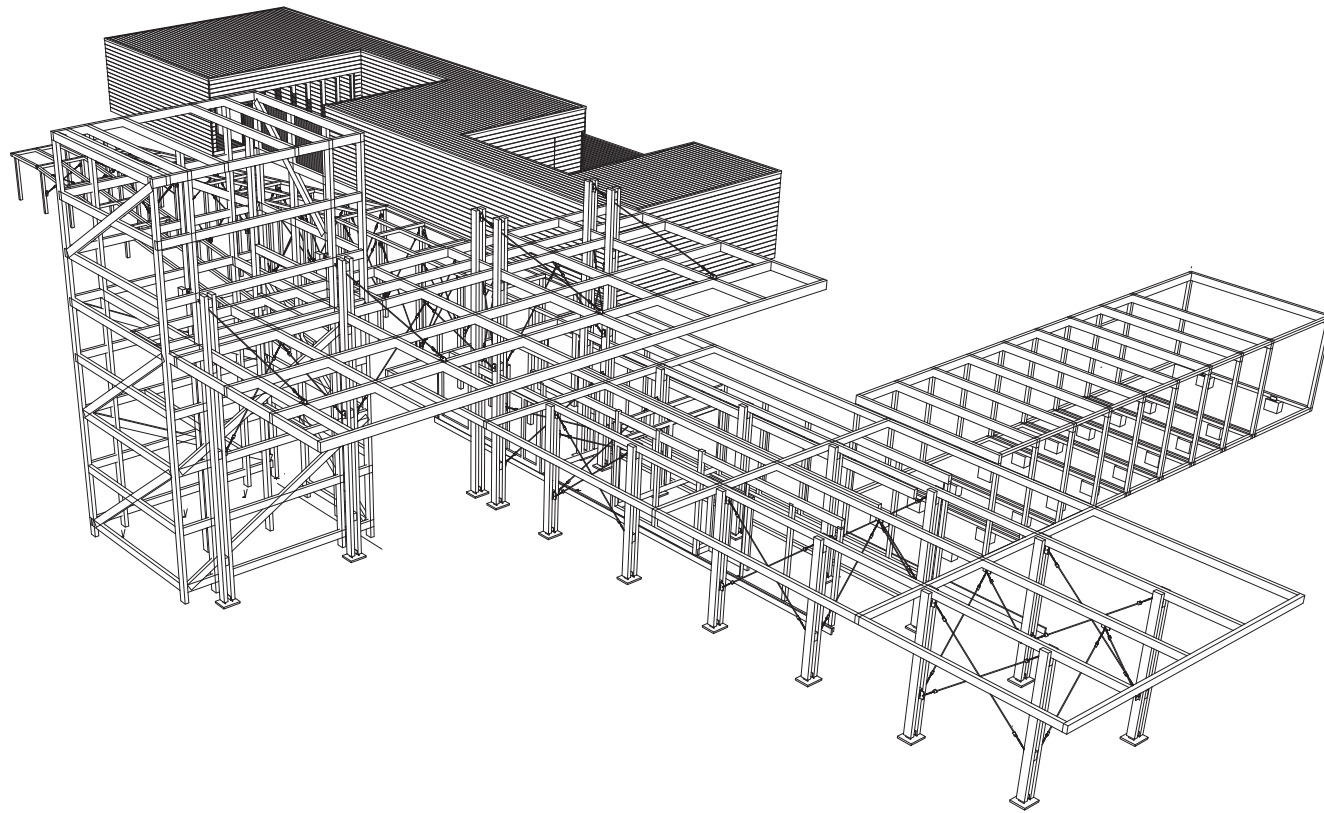

- απόψεις -

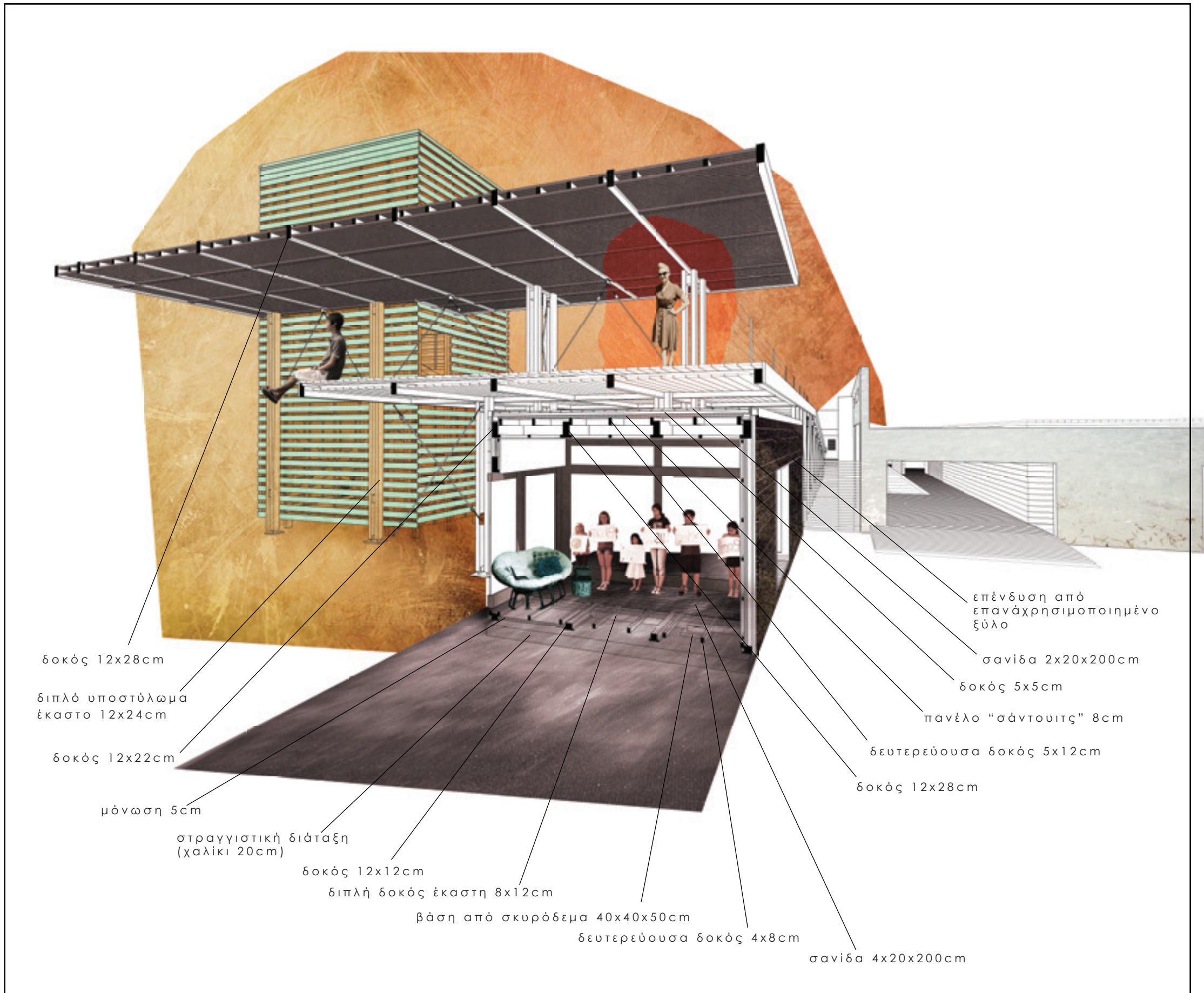

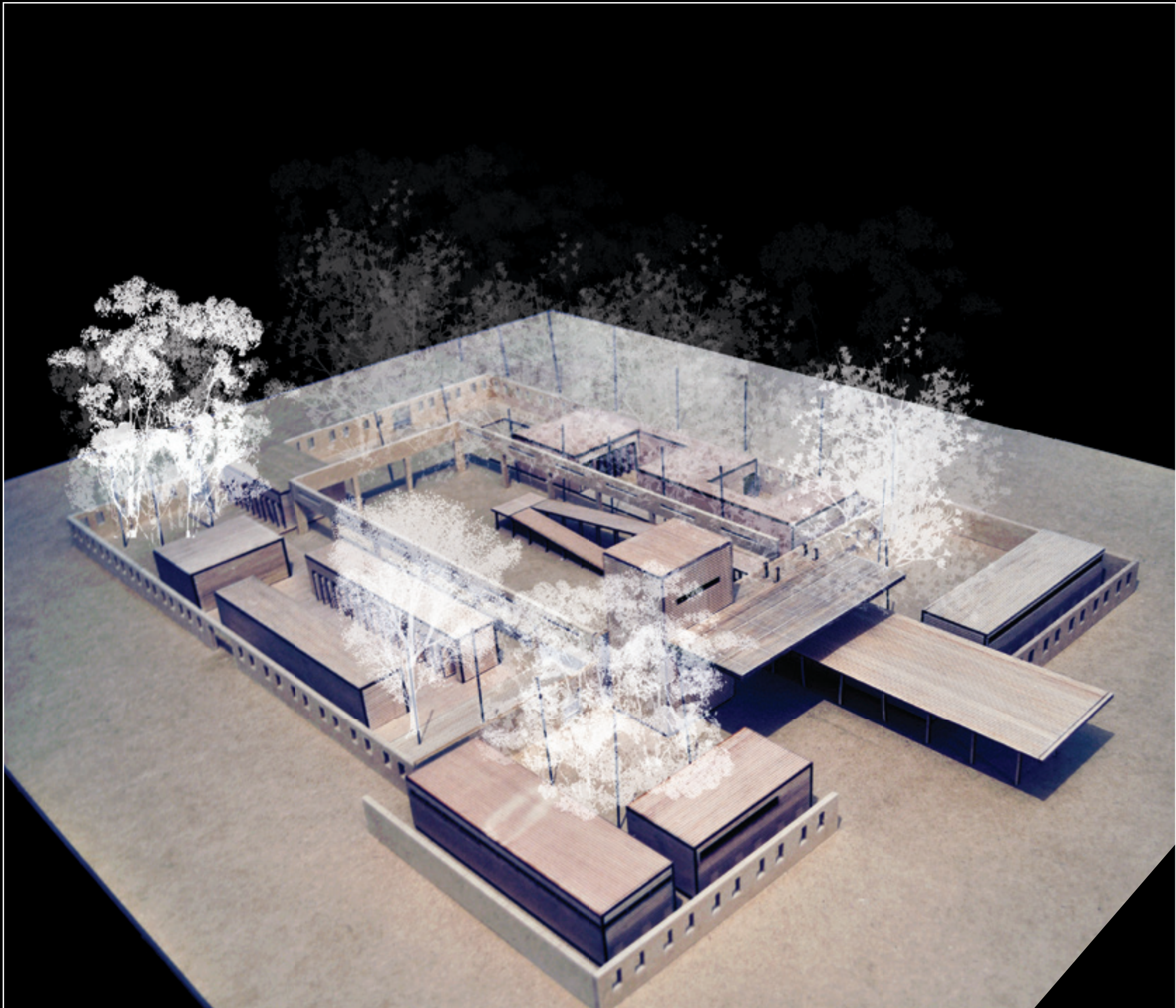

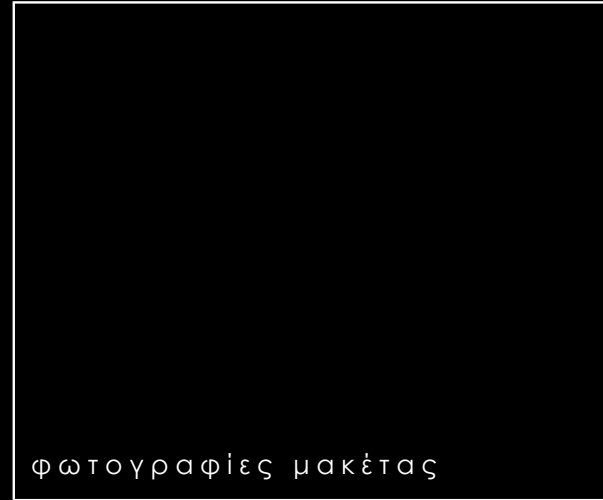
-φέρων οργανισμός-

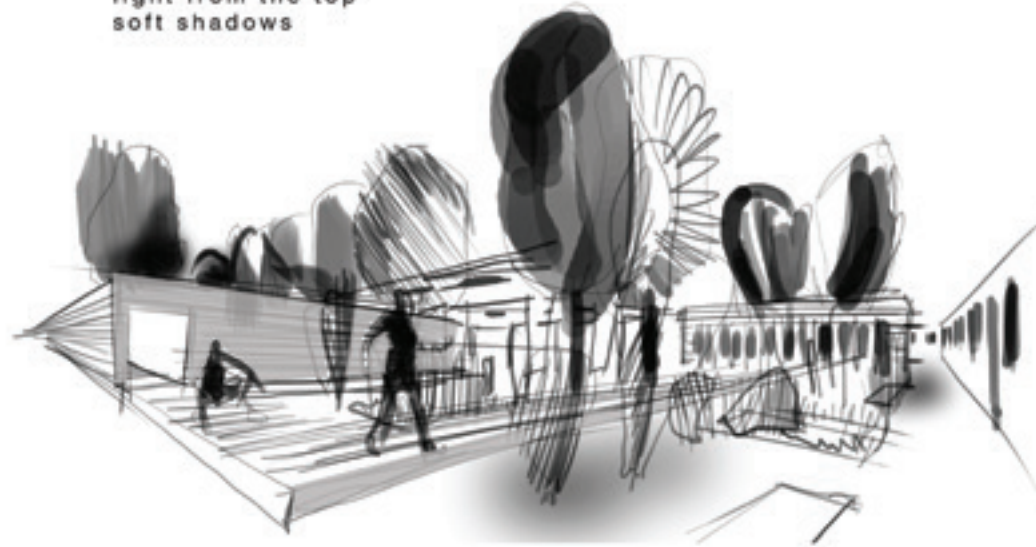

PROJECT: Diploma Project
CLIENT: Antonelos+Mylonas
MADE BY: Kimon Antonelos
DATE: 2-10-14

IMAGE PLAN

B.Botanical Garden

light from the top
soft shadows

autumn afternoon
sky dark, cloud covered,

mood: sadness

PLAN

reeds wind swept

eucalyptus

marsh, reeds

βοτανικός κήπος
(3DS MAX, V-RAY, PHOTOSHOP)

Πουλιά στη λιμνοθάλασσα
Birds in the lagoon

Λευκοτσικνιάς Little Egret

Αργυροτσικνιάς Great Egret

Σταχτοτσικνιάς Grey Heron

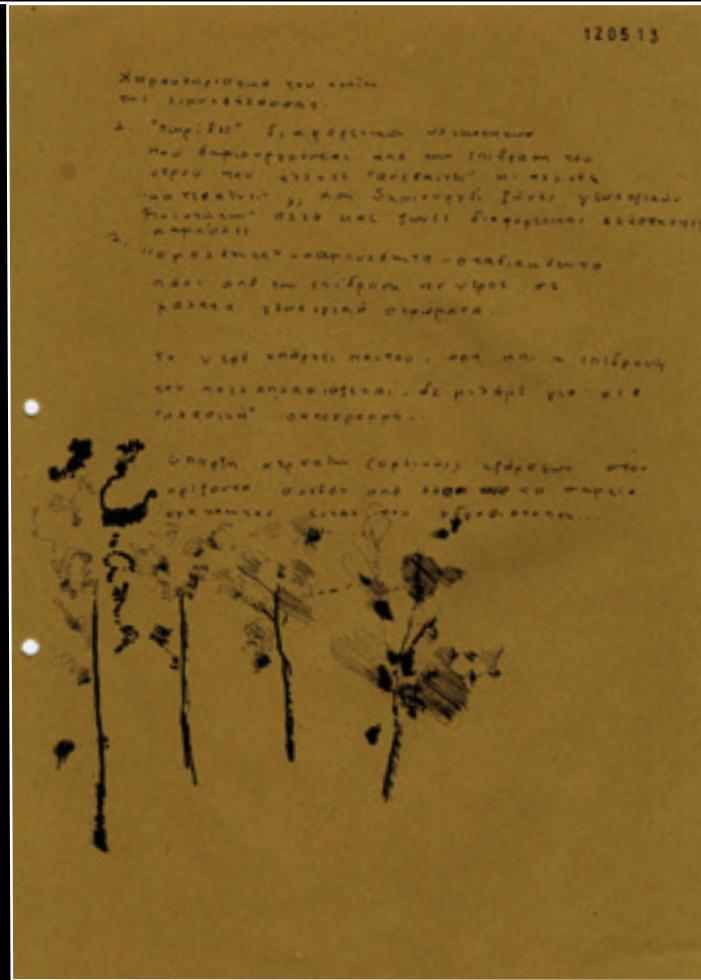
Ψαροετός Osprey

Καλαμόκιρκος Marsh Harrier

Γερακινα Common Buzzard

Αλκυόνη Kingfisher

Παρυδατια Waders (Calidris)

ευχαριστούμε για την πολύτιμη βοήθεια:

τη Μαριέττα Ζηλάκου

την Αλεξία Δημητρακοπούλου

τη Μαρία Ρεβύσιου

την Εύα Λώλου

τη Νάντια Σιώκου

το Στρατή Παπαστρατή

την Κατερίνα Σκιά

τη Χριστίνα Βούτου

τη Μαρία Καλογεράκη

το Μιχαήλ Τούρο

την Ηρώ Ταγκάλου

την κα Παπαιωάννου, γεωπόνο και αρχιτέκτονα

και την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία

΄αποσπάσματα από το βιβλίο της Ισμήνης Καρυωτάκη
Μετατροπή, Αντλιοστάσιο, Γιάλοβα - Αθήνα, Το Ροδακινό, 2005

ENGLISH TEXTS

---

page 7:

The Gialova goon is a 700ha wetland located close to the southwest end of the Peloponnese peninsula in southern Greece. It belongs to the Prefecture of Messinia, and the Municipality of Pylos (closest town to the site). Due to its remote location, outside the main network of highways and railway lines (that connect the Peloponnese to Athens) Messinia has until recently relied mostly on agriculture, i.e. mostly olive tree and secondarily vineyard cultivation. Small scale tourism development started in the 80s and has been slow up to now. This seems to be changing since in 2010 a new big scale resort opened its doors, a development which could lead to land use conflicts and stress over the local natural resources.

---

page 9:

In and around the lagoon there are significant landscape formations and the biodiversity of the area is especially high, including various different ecosystems. Because of its geographic position, the Gialova lagoon is especially important for migratory bird populations that follow the Black Sea/Mediterranean migration flyway, as for many of them it is the first wetland to be reached on European ground after crossing the Mediterranean Sea. Accordingly, since 1996, the lagoon has been designated as a Natura 2000 Site and more specifically as a Special protection Area (SPA) with code no. GR2550008 and size 1010ha.

---

page 10:

Words that describe the wetland landscape:

curvature
roundness
rhythm
repetition
variety
strips
linearity
flatness
enclosure
horizontality
fluidity
geometricity
sudden views

---

pages 31-33:

MASTERPLAN EXPLAINED

Establishment of Gialova wetland foundation. Ban for vehicle transpass and creation of two external parking areas. Creation of points that include thematic, informative, educational and functional zones. Design of organized trails through the wetland with educational, archaeological, and exploratory character for pedestrians, bicycles and disabled. Proposition for a designed sea route. Creation of stopping and rest points. Creation of birdwatching towers and observatory walls. Study of wetland labeling.

Emphasis on organized planting to restore the flora ecosystem and the reconstruction of the landscape character. Creation Mediterranean maquis nurseries with species from the ecosystem. Study for aimed planting with the goal of enhancing the perceptual/sensory understanding of the wetland landscape. Finally, creation of organic crop cultivation.

POINTS 1, 2, 3

The first point is placed in the abandoned pisciculture factory. That would include the Gialova wetland foundation offices, a clinic for animals and an emergency center, a gift shop, a restaurant and a hostel for visiting scientists. Exhibit creation of an exhibitional walk on the history of the wetland, the flora, the evolution and the flight of birds.

The second point is located in the middle of the coastline. It includes an exhibition for the migration journey of birds and it is situated both in the old pumping station and outdoors.

The third point is found near the second entrance (that of Voidokoilia) of the wetland. It includes a cafeteria, a restaurant and a camping unit with all its infrastructure. Finally, a thematic exhibition is created for the reproduction of birds.

---

page 33:

birdwatching wall
bike pick-up point
bike release point
birdwatching tower
rest point
cantine
parking
info point
proposed eucalyptus tree
proposed high tree
proposed tree group
proposed maquis
sustainable agriculture area
mediterranean plant nursery
existing eucalyptus
existing high tree
existing tree group
existing maquis
existing olive trees
existing reeds

---

page 42:

1. reception
2. infirmary
3. wc
4. cafeteria
5. shop
6. summer birdwatching platform

7. staircase
    /winter birdwatching tower
8. guesthouse
9. wetland authority offices
10. exhibition part 1
    introduction to Gialova Wetland
11. exhibition part 2
    wetland botanic garden
12. filter building
13. screening room
14. exhibition part 3
    bird info halls
15. access ramp

---

pages 41-43:

The main concept behind the proposition is the "enclosure". It is achieved by removing the metal roof of the hatchery as well as some of its internal walls and by keeping intact the peripheral concrete wall structure as a "monument to human stupidity". The resulting complex echoes to a great extent the "enclosing" ability that has been observed in the wider landscape surrounding it.

The proposal has at its core the notion of reversibility and sustainability. All structures are made of reclaimed wood and can be easily dismantled whenever needed. The plan follows closely the existing grid. All closed spaces were placed in such a way that the open air spaces between them form "open rooms"

which play an equally important role in the functions of the whole complex. Visiting the exhibition kiosks is a rich experience not only educationally but also in terms of movement through different space arrangements and qualities. Different relations between each closed and open room have been put in place as well as various types of connection/disconnection between them (closed spaces joined by atrium, open spaces entrenched by closed walls, open spaces communicating through a "filter-building" etc)

A newcomer here can visit the reception, the cafeteria and shop, the wetland protection authority offices or the exhibition area which comprises an open air botanic garden with indigenous wetland plants, a screening room and the "big void" at the heart of the composition. From there, through the central ramp, one can have access to the outlook platform and the birdwatching tower, thus finishing this educational experience with a wide view over the actual wetland.
